

Határozatok Tára

EVGENI TANCHEV
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2019. október 16.¹

C-371/18. sz. ügy

**Sky plc,
Sky International AG,
Sky UK Limited
kontra
SkyKick UK Limited,
SkyKick Inc**

(a High Court of Justice (Chancery Division) [felsőbbíróság {kancelláriai kollégium}, Egyesült Királyság] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Tagállami jogszabályok közelítése – Védjegyek – Azon áruk vagy szolgáltatások beazonosítása, amelyek tekintetében a védjegybejelentést tették – Az egyértelműség és a pontosság követelményei – Rosszhiszeműség – A védjegy megjelölt áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában történő használatára irányuló szándék hiányán alapuló rosszhiszeműség – A 2012. június 19-i Chartered Institute of Patent Attorneys ítélet (C-307/10, EU:C:2012:361) értelmezése”

1. A High Court of Justice (England and Wales) (felsőbbíróság [Anglia és Wales], Egyesült Királyság) jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelme néhány fontos kérdést vet fel az uniós védjegyjoggal kapcsolatban. Ezt a kérdést előterjesztő bíróság alapeljárásban hozott, 2018. február 6-i ítélete ([2018] EWHC 155. (Ch), Arnold bíró) is tükrözi, amelynek meghozatalára ötnapos tárgyalást követően került sor, és 94 oldalt (358 pontot) tesz ki (a továbbiakban: az alapeljárásban hozott ítélet).

2. Az alapeljárásban a felperesek (a továbbiakban együtt: Sky; lényegében műholdas műsorsugárzással és digitális televízió-műsorszórással foglalkozó társaságok) azt állítják, hogy az alperesek (a továbbiakban együtt: SkyKick; a SkyKick Inc egy induló innovatív vállalkozás, amely cloud migrationnel [felhőbe történő áthelyezés] kapcsolatos informatikai szolgáltatásokat² nyújt) a „SkyKick” megjelölés és e megjelölés különböző változatainak használata útján bitorolták a másodrendű felperes Sky AG négy európai uniós védjegyét és az elsőrendű felperes Sky plc egyik egyesült királysági védjegyét, amelyek mindegyike a „SKY” szóból áll (a továbbiakban: védjegyek).

3. Az ügy meglehetősen összetett, de a SkyKick lényegében tagadja a védjegybitorlást, és viszontkeresetében a védjegyek teljes vagy részleges törlését kéri, mivel i. az áruk és szolgáltatások megjelölése *nem egyértelmű és pontos*, ii. a bejelentéseket pedig *rosszhiszeműen nyújtották be*.

¹ Eredeti nyelv: angol.

² Ez a „migration” típusú szolgáltatás „kick”-ként (fellövés) is ismert. Az alperesek konkrét termékei a cloud migrationnel, a cloud backuppal (felhőbe történő adatmentés) és a cloud managementtel (felhőkezelés) kapcsolatos szolgáltatások. E szolgáltatásokat az alperesek a Microsoft Office 365 szoftver kiegészítőjeként nyújtják. Azért választották a SkyKick nevet, mert az úgy hangzott, mint a „sidekick” (hű fegyverhordozó), és utalt a társaság szolgáltatására, amelynek keretében a felhasználók fellövik (áthelyezik) adataikat a „sky”-ba (az égbe [a felhőbe]).

4. Az ügy azért fontos, mert lehetőséget ad a Bíróság számára, hogy az uniós védjegyrendszerben felmerült több hiányossággal kapcsolatos kérdésekkel foglalkozzon. Amint azt a SkyKick megjegyzi, a kérdést előterjesztő bíróság mind az öt kérdése a védjegy legproblémásabb vonatkozásainak egyikét érinti: az áruk vagy szolgáltatások úgynevezett „leírásának” szerepét és funkcióját. A Bíróság védjegyekkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlata többnyire a védjegyként lajstromozott *megjelöléssel* foglalkozott. A jog jelenleg viszonylag jól meghatározott e területen. Mindazonáltal továbbra is hézagok és ellentmondások állnak fenn az *áruk és szolgáltatások leírásával* kapcsolatos jogban. Az európai uniós védjegyoltalom megadására a specialitás elvének³ megfelelően, vagyis olyan konkrét áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában kerül sor, amelyek jellege és száma határozza meg a védjegyjogosultnak a megjelöléssel kapcsolatban biztosított oltalom terjedelmét.

5. A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy különösen az a probléma, hogy úgy tűnik, a SkyKicknek nincs mivel védekeznie a Sky védjegybitorlási kereseteivel szemben az alkalmazandó uniós és nemzeti védjegyszabályok alapján. Ez felveti annak kérdését, hogy egy olyan pontra érkezünk-e el a védjegyjogban, amikor e jog olyan abszolút monopolhelyzetet biztosít a védjegyjogosult számára, amely miatt már senki nem képes megvédeni magát bitorlási perekben annak ellenére, hogy a védjegyet sok olyan áru és szolgáltatás vonatkozásában nem használták, és valószínűleg nem is fogják használni, amelynek tekintetében lajstromozták azt. A jelen ügy tehát a különböző, egymással egyensúlyba hozandó érdekek között manapság fennálló feszültséget szemlélteti.

I. A jogvita alapját képező tényállás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

6. A Sky szóban forgó védjegyei a következők: i. a 9., 16., 18., 25., 28., 35., 38., 41. és 42. osztályba tartozó áruk és szolgáltatások tekintetében 2003. április 14-én bejelentett és 2012. szeptember 12-én lajstromozott 3 166 352. sz. európai uniós ábrás védjegy (EU352); ii. a 9., 16., 18., 25., 28., 35., 38., 41. és 42. osztályba tartozó áruk és szolgáltatások tekintetében 2003. április 30-án bejelentett és 2012. szeptember 6-án lajstromozott 3 203 619. sz. európai uniós ábrás védjegy (EU619); iii. a 9., 16., 28., 35., 37., 38. és 41. osztályba tartozó áruk és szolgáltatások tekintetében 2006. szeptember 6-án bejelentett és 2015. június 18-án lajstromozott 5 298 112. sz. „SKY” európai uniós szóvédjegy (EU112); iv. a 3., 4., 7., 9., 11., 12., 16., 17., 18., 25., 28. és 35–45. osztályba tartozó áruk és szolgáltatások tekintetében 2008. április 18-án bejelentett és 2012. augusztus 8-án lajstromozott 6 870 992. sz. „SKY” európai uniós szóvédjegy (EU992); valamint v. a 3., 4., 7., 9., 11., 12., 16., 17., 18., 25., 28. és 35–45. osztályba tartozó áruk és szolgáltatások tekintetében 2008. október 20-án bejelentett és 2012. szeptember 7-én lajstromozott 2 500 604. sz. „SKY” brit szóvédjegy (UK604).

7. A Sky keresetet indított, azt állítva, hogy a SkyKick bitorolta e védjegyeket. Védjegybitorlási kereseteit a Sky a védjegyek alábbi áruk és szolgáltatások tekintetében történt lajstromozására alapozza (jóllehet nem mindegyik védjegyet lajstromozták ezen áruk és szolgáltatások mindegyike tekintetében): i. számítógépes szoftverek (9. osztály); ii. az internetről beszerzett számítógépes szoftverek (9. osztály); iii. adatbázisokhoz és az internethez való csatlakozást lehetővé tevő számítógépes szoftverek és távközlési készülékek (9. osztály); iv. adattárolás (9. osztály); v. távközlési szolgáltatás (38. osztály); vi. elektronikus levelezési szolgáltatás (38. osztály); vii. internetportál-szolgáltatás (38. osztály); valamint viii. információkhoz/adatokhoz számítógépen vagy számítógépes hálózaton keresztül való hozzáférésre és azok lekérésére szolgáló számítógépes szolgáltatás (38. osztály).

3 Léger főtanácsnok Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte ügyre vonatkozó indítványa (C-418/02, EU:C:2005:12, 47. pont).

8. A Sky széles körben használta a „SKY” védjegyet áruk és szolgáltatások bizonyos körével és különösen a Sky fő tevékenységi köreivel – i. a televíziós műsorszolgáltatással, ii. a telefonszolgáltatással és iii. a szélessávú szolgáltatásokkal – kapcsolatos árukkal és szolgáltatásokkal összefüggésben. A SkyKick elismeri, hogy 2014 novemberében a „SKY” ismert név volt az Egyesült Királyságban és Írországban e területeken. A Sky azonban nem kínálja az elektronikus levelezés áthelyezésével vagy a felhőbe történő adatmentéssel kapcsolatos árukat vagy szolgáltatásokat, és arra sem utal semmi, hogy a közeljövőre ezt tervezné.

9. A SkyKick állítása szerint az összes védjegyet (részlegesen) törölni kell, mivel azokat nem kellően egyértelműen és pontosan megjelölt áruk és szolgáltatások tekintetében lajstromozták.

10. A kérdést előterjesztő bíróság szerint ezen állítás két kérdést vet fel. Az egyik az, hogy az említett törlési okra lehet-e hivatkozni lajstromozott védjeggel szemben.

11. A 2012. június 19-i Chartered Institute of Patent Attorneys ítélet (C-307/10, EU:C:2012:361) kimondta (és immár az (EU) 2017/1001 rendelet⁴ 33. cikkének (2) bekezdése is előírja), hogy a védjegyrejelölés tárgyát képező árukat és szolgáltatásokat a bejelentőnek *kellően egyértelműen és pontosan* meg kell jelölnie *annak érdekében, hogy az illetékes hatóságok és a harmadik felek pusztán az adott kifejezés alapján meg tudják határozni a védjegy oltalmának terjedelmét*. Ha a bejelentő ezt elmulasztja, az illetékes hatóság megtagadja a lajstromozást a bejelentés alapján, ha a bejelentő nem módosítja a megjelölést, annak kellően egyértelművé és pontosá tétele érdekében.

12. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy ha a bejelentő elmulasztja a kellően egyértelmű és pontos megjelölést, a hatóság pedig elmulasztja a bejelentés vizsgálata során biztosítani, hogy a bejelentő orvosolja az egyértelműség vagy pontosság hiányát, a védjegy nem feltétlenül törölhető emiatt a lajstromozás után. A rendeletben felsorolt törlési okok nem tartalmazzák arra vonatkozó kifejezett követelményt, hogy az áruk és szolgáltatások európai uniós védjegyrejelölésben szereplő megjelölésének egyértelműnek és pontosnak kell lennie. Az álláspont lényegében ugyanez a nemzeti védjeggel kapcsolatban is.

13. A kérdést előterjesztő bíróság által felvetett második kérdés az, hogy amennyiben az említett törlési okra lehet hivatkozni, a védjegyek bármelyikének megjelölése kifogásolható-e.

14. A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint egy védjegy „számítógépes szoftverek” tekintetében történő lajstromozása túl széles körű, indokolatlan és a közérdekbe ütközik. A kérdést előterjesztő bíróság mindazonáltal azt is megállapítja, hogy ebből nem feltétlenül következik, hogy e kifejezés nem egyértelmű és pontos. Az ugyanis első pillantásra meglehetősen egyértelmű és pontos jelentéssel bíró kifejezésnek tűnik. A kifejezés tehát kellően egyértelmű és pontos annak megállapításához, hogy a SkyKick áruai azonosak-e vele. A kérdést előterjesztő bíróság számára másfelől nehezen érthető, hogy az európai védjegy- és formatervezésiminta-hálózatot alkotó védjegy hivatalok 2013. november 20-i közös közleményében szereplő, a 7. osztályba tartozó „gépekkel” kapcsolatos okfejtés miért ne vonatkozna a „számítógépes szoftverekre” is.⁵

15. A kérdést előterjesztő bíróság ezenfelül annak kérdését is felveti, hogy a szóban forgó védjegyek érvényességére hatással lehet-e a bejelentő védjegyrejelölés időpontjában fennálló rosszhiszeműsége.

⁴ Az európai uniós védjegyről szóló, 2017. június 14-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2017. L 154., 1. o.).

⁵ A közlemény öt olyan, a fejezetcímekben szereplő kifejezést határozott meg, amely nem elégíti ki az egyértelműség és pontosság követelményét: 7. osztály, gépek; 37. osztály, javítás; 37. osztály, szerelési szolgáltatások; 40. osztály, anyagmegmunkálás; valamint 45. osztály, mások által egyéni igényeknek megfelelően nyújtott személyes és társadalmi jellegű szolgáltatások. A közlemény szerint „a »gépek« kifejezés nem jelöli meg egyértelműen, hogy milyen gépeket foglal magában e kifejezés. A gépek különböző jellemzőkkel rendelkezhetnek, vagy különböző célokra szolgálhatnak, előállításuk és/vagy használatuk rendkívül eltérő szintű műszaki képességeket és know-how-t igényelhet, különböző fogyasztókat célozhatnak, értékesítésükre különböző csatornákon kerülhet sor, és ezért különböző piac ágazatokhoz kötődhetnek”.

16. A SkyKick alapeljárásban kifejtett véleménye szerint a védjegyek lajstromozására rosszhiszeműen került sor, mert a Sky nem szándékozott a védjegyeket a vonatkozó árujegyzék-leírásban megjelölt összes áru és szolgáltatás vonatkozásában használni. A SkyKick elfogadja, hogy a Sky használni akarta a védjegyeket a megjelölt áruk és szolgáltatások némelyike vonatkozásában. A SkyKick mindazonáltal elsődlegesen a védjegyek teljes egészükben történő törlését kéri. A SkyKick másodlagosan a védjegyek annyiban történő törlését kéri, amennyiben a megjelölések olyan árukra és szolgáltatásokra vonatkoznak, amelyek vonatkozásában a Sky nem szándékozott a védjegyeket használni.

17. A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy az uniós bíróságok ítélkezési gyakorlatához képest a brit bíróságok és törvényszékek nagyobb hangsúlyt fektettek a használat szándékának követelményére a United Kingdom Trade Marks Act 1994 (az Egyesült Királyság védjegyekről szóló, 1994. évi törvény; a továbbiakban: 1994. évi törvény) 32. cikkének (3) bekezdése által az Egyesült Királyság védjegyrendszerében betöltött szerep miatt.⁶

18. A kérdést előterjesztő bíróság mindazonáltal felveti annak kérdését, hogy e rendelkezés összeegyeztethető-e az uniós joggal. Ha igen, a kérdést előterjesztő bíróságnak a védjegy használatának szándékával kapcsolatos követelmény hatályát illetően is kétségei vannak.

19. Ilyen körülmények között a High Court of Justice (England and Wales), Chancery Division (felsőbbíróság [Anglia és Wales], kancelláriai kollégium) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

- „1) Teljes egészében vagy részlegesen törölhető-e egy európai uniós védjegy vagy a tagállamok valamelyikében lajstromozott nemzeti védjegy azért, mert az áruk és szolgáltatások megjelölésében szereplő kifejezések egy része vagy egyike sem kellően egyértelmű és pontos ahhoz, hogy az illetékes hatóságok és a harmadik felek pusztán azok alapján meg tudják határozni a védjegy oltalmának terjedelmét?
- 2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: egy olyan kifejezés, mint a »számítógépes szoftverek«, túl általános-e és túl sokféle árut foglal-e magában a védjegy származást jelölő funkciójának való megfeleléshez ahhoz, hogy kellően egyértelmű és pontos legyen a védjegy oltalma terjedelmének az illetékes hatóságok és a harmadik felek által pusztán az alapján történő meghatározásához?
- 3) Rosszhiszeműségnek minősülhet-e önmagában egy védjegy lajstromozását kérni e védjegy megjelölt áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában történő használatának szándéka nélkül?
- 4) A harmadik kérdésre adandó igenlő válasz esetén: megállapítható-e, hogy a bejelentő részben jóhiszeműen, részben pedig rosszhiszeműen nyújtotta be a bejelentést, ha és amennyiben a bejelentőnek szándékában állt a védjegyet a megjelölt áruk vagy szolgáltatások némelyikének vonatkozásában használni, de nem állt szándékában azt más megjelölt áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában használni?
- 5) Összeegyeztethető-e [az 1994. évi törvény] 32. cikkének (3) bekezdése [az (EU) 2015/2436 irányelvvel⁷] és annak elődjeivel?”

⁶ E rendelkezés értelmében „[a védjegy]bejelentésben ki kell jelenteni, hogy a védjegyet a bejelentő vagy az ő engedélyével más használja [azon áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában, amelyek tekintetében a védjegyoltalmat igénylik], vagy hogy a bejelentő a védjegyet jóhiszeműen használni szándékozik” (kiemelés tőlem).

⁷ A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2015. december 16-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2015. L 336, 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 71., 325. o.; HL 2016. L 110., 5. o.).

II. Elemzés

20. A Sky, a SkyKick, az Egyesült Királyság kormánya, a finn, a francia, a magyar, a lengyel és a szlovák kormány, valamint az Európai Bizottság nyújtott be írásbeli észrevételeket a Bírósághoz. A magyar, a lengyel, a szlovák és a finn kormány kivételével valamennyi fél részt vett a tárgyaláson.

A. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdés

1. A felek érveinek rövid összefoglalása

21. A Sky azt állítja, hogy az egyértelműség és pontosság 2012. június 19-i Chartered Institute of Patent Attorneys ítéletből (C-307/10, EU:C:2012:361) eredő követelménye kizárólag a bejelentéshez kapcsolódik. E követelmény nemteljesítésének egyetlen lehetséges szankciója tehát a hatóságok által hivatalból annak biztosítására hozott intézkedés, hogy a bejelentés alapján ne kerüljön sor lajstromozásra olyan kifejezésekkel leírt áruk és szolgáltatások tekintetében, amelyek nem egyértelműek és pontosak. A Sky arra hivatkozik, hogy a lajstromozást kizáró, illetve a törlési okokat a nemzeti és az uniós jog is kimerítően határozza meg, és ezen okok nem foglalják magukban azt a követelményt, hogy az árujegyzék-leírásnak egyértelműnek és pontosnak kell lennie. A 2017. február 16-i Brandconcern kontra EUIPO és Scooters India ítéletben (C-577/14 P, EU:C:2017:122, 29. és 30. pont) és a 2017. október 11-i EUIPO kontra Cactus ítéletben (C-501/15 P, EU:C:2017:750, 38. pont) ezenfelül a Bíróság megállapította, hogy az egyértelműség és pontosság 2012. június 19-i Chartered Institute of Patent Attorneys ítéletből (C-307/10, EU:C:2012:361) eredő követelményére nem lehet hivatkozni a már lajstromozott védjegyek esetében. A Sky szerint a második kérdésre nemleges választ kell adni, mivel az olyan kifejezések, mint a „számítógépes szoftverek”, amelyekre a lajstromozott védjegy bitorlásával kapcsolatos keresetet alapozza, megfelelnek az egyértelműség és pontosság gyakorlati tesztjének.

22. A SkyKick szerint az első kérdésre igenlő választ kell adni. A SkyKickhez hasonló társaságoknak máskülönben nem lenne gyakorlati lehetőségük jogorvoslattal vagy viszontkeresettel élni olyan ellenük indított védjegybitorlási perekben, amelyeket a védjegyjogosult az uniós jog által megkövetelt egyértelműséggel és pontossággal nem rendelkező kifejezésre alapoz. A Bíróság ezért egyértelművé tette, hogy a 2008/95/EK irányelv⁸ (és analógia útján a 207/2009/EK rendelet⁹) megköveteli, hogy az árujegyzék-leírások egyértelműek és pontosak legyenek. A Bíróság mindazonáltal nem foglalkozott kifejezetten annak következményeivel, ha a lajstromozott védjegy megjelölése nem felel meg e követelményeknek. Ha a Sky álláspontja helytálló lenne, a 2012. június 19-i Chartered Institute of Patent Attorneys ítélet (C-307/10, EU:C:2012:361) rendkívül korlátozott gyakorlati jelentőséggel bírna.

23. A SkyKick szerint az egyértelműség és pontosság követelménye levezethető a 2002. december 12-i Sieckmann ítélettel (C-273/00, EU:C:2002:748) összefüggésben értelmezett 2017/1001 rendelet 4. cikkéből, 7. cikke (1) bekezdésének a) pontjából és 8. cikkéből, valamint az említett ítélettel összefüggésben értelmezett 2015/2436 irányelv 3., 4. és 5. cikkéből. A SkyKick azzal érvel, hogy a 2012. június 19-i Chartered Institute of Patent Attorneys ítéletben (C-307/10, EU:C:2012:361, 43–45. pont) a Bíróság maga is nyilvánvalóan e rendelkezésekre, és arra hivatkozik, hogy azok a lajstromozást kizáró és törlési okokat határoznak meg.

⁸ A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 299., 25. o.).

⁹ Az európai uniós védjegyéről szóló, 2009. február 26-i tanácsi rendelet (HL 2009. L 78., 1. o.; helyesbítés: HL 2017. L 142., 104. o.).

24. A SkyKick lényegében azt állítja, hogy a második kérdésre igenlő választ kell adni. Azzal érvel, hogy a kifejezés általános jellege, és sok különböző típusú árura és szolgáltatásra való alkalmazása által előidézett pontatlanság a 2012. június 19-i Chartered Institute of Patent Attorneys ítélet (C-307/10, EU:C:2012:361) által megállapított hiányosságnak minősül.

25. Az Egyesült Királyság kormánya, a francia, a magyar, a lengyel, a szlovák és a finn kormány szerint az első kérdésre nemleges választ kell adni, mivel a lajstromozást kizáró okok felsorolása kimerítő, és a jogszabályok egyáltalán nem írják elő kifejezetten, hogy az áruk és szolgáltatások megjelölésének egyértelműnek és pontosnak kell lennie. Az ítélezési gyakorlatból (a jelen indítvány 21. pontja) ezenfelül az következik, hogy az egyértelműség és pontosság követelménye kizárólag a védjegy lajstromozásakor alkalmazandó.

26. Az Egyesült Királyság kormánya és a finn kormány véleménye szerint a második kérdést nem kell megválaszolni az első kérdésre általuk adni javasolt válasz miatt.

27. A magyar, a francia, a lengyel és a szlovák kormány lényegében azzal érvel, hogy a „szoftverek” kifejezés nem túl általános, és nem túl sokféle árut jelöl a lajstromozással érintett áruk és szolgáltatások azonosításához.

28. A Bizottság – a beavatkozó kormányok érveire hasonló érvek alapján – lényegében azt állítja, hogy az első kérdésre nemleges választ kell adni. A Bizottság szerint emellett a megkülönböztető képesség vizsgálata a „megjelölés” és az „árúk vagy szolgáltatások” között fennálló kapcsolaton, nem pedig az áruk vagy szolgáltatások leírásának pontosságán vagy pontatlanságán alapul.¹⁰ Ha az áruk leírása pontatlan, azt a jogosult hátrányára fogják értelmezni azzal az eredménnyel, hogy nem áll fenn megkülönböztető képesség. A Bizottság szerint az első kérdésre adandó válasza tekintettel a második kérdésre nem szükséges válaszolni. Mindazonáltal úgy véli, hogy a közös közlemény *ratione temporis* nem alkalmazható a vitatott védjegyekre.

2. Értékelés

29. Első és második kérdésével, amelyeket együtt kell megvizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a valamely védjegy hatálya alá tartozó árukat és szolgáltatásokat megjelölő kifejezések egyértelműségének és pontosságának hiánya miatt törölhető-e egy lajstromozott védjegy. Ha igen, akkor a kérdést előterjesztő bíróság meg szeretné tudni, hogy az alapeljárásban szóban forgó „számítógépes szoftverek” kifejezés kellően egyértelmű és pontos-e a védjegy oltalma terjedelmének az illetékes hatóságok és a harmadik felek által pusztán e kifejezés alapján történő meghatározásához.

30. Mindazonáltal úgy vélem, hogy a Bíróságnak az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén is választ kellene adnia a második kérdésre. Meg kell ugyanis vizsgálni, hogy a védjegy lajstromozással érintett áruk és szolgáltatások megjelölése egyértelműségének és pontosságának hiánya összekapcsolható-e az alkalmazandó uniós jogszabályok által kifejezetten meghatározott törlési okok valamelyikével.

31. Mielőtt érdemben kezdenék foglalkozni a kérdésekkel, e kérdések megvitatása során a kérdést előterjesztő bíróságnak meg kell vizsgálnia, hogy konkrétan melyik uniós jogi keret alkalmazandó *ratione temporis*, mivel előzetes döntéshozatal iránti kérelmében sajnos egyetlen konkrét aktusra sem hivatkozik kifejezetten.

¹⁰ 2004. február 12-i Koninklijke KPN Nederland ítélet (C-363/99, EU:C:2004:86, 34. pont); 2005. július 7-i Nestlé ítélet (C-353/03, EU:C:2005:432, 25. pont).

32. A per tárgyát európai uniós védjegyek és egy nemzeti védjegy képezi a 2003 és 2018 közötti időszak vonatkozásában. A fő kereset jellege (védjegybitorlás) és a törlésre irányuló viszontkereset együtt azt jelenti, hogy a védjegyekkel kapcsolatos uniós vívmányok több rendelete és irányelve is alkalmazható lehet az eljárásban.

33. Amint arra a Bizottság rámutatott, a védjegybitorlási perben előterjesztett viszontkereset vizsgálata szempontjából a releváns időpont a védjegybejelentés napja. A felperesek 2003. április 14. és 2008. október 20. között jelentették be a védjegyeket. Az európai uniós védjegyek esetében ez azt jelenti, hogy a releváns jogszabály a 40/94/EK rendelet¹¹ (nem pedig a 207/2009 rendelet), a nemzeti védjegy esetében pedig a 89/104/EGK irányelv¹² (nem pedig a 2015/2436 irányelv).

34. Ami a védjegybitorlási kereseteket illeti, a szóban forgó európai uniós védjegyek esetében a per a 207/2009 rendelet hatálya alá tartozó időszakokhoz kapcsolódik, a nemzeti védjegy esetében pedig a 2008/95 irányelv a releváns jogszabály.

35. Mindebből az következik, hogy – fenntartva a kérdést előterjesztő bíróság vizsgálati jogát – az európai uniós védjegyeket illetően a 207/2009 rendeletet kell alkalmazni a védjegybitorlásra, és a 40/94 rendeletet a védjegybejelentésre, a nemzeti védjegyet illetően pedig a 2008/95 irányelvet kell alkalmazni a védjegybitorlásra, és a 89/104 irányelvet a védjegybejelentésre.

36. A hivatkozás megkönnyítése érdekében elegendő, ha a jelen indítványban elsősorban a 89/104 irányelv és a 40/94 rendelet rendelkezéseit vizsgálom meg, nem utolsósorban azért, mert a jelen indítvány szempontjából nincs lényeges különbség a korábbi 40/94 rendelet és az azt felváltó 207/2009 rendelet releváns rendelkezései között, jóllehet egyes cikkek számozása megváltozott; ugyanez vonatkozik a 89/104 irányelvre és a 2008/95 irányelvre is.¹³

a) Az egyértelműség és pontosság követelménye nem szerepel az uniós jogszabályok által kimerítően meghatározott törlési okok között

37. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság a 2012. június 19-i Chartered Institute of Patent Attorneys ítélet (C-307/10, EU:C:2012:361) által megalapozott ítélkezési gyakorlat hatályának tisztázását kéri a Bíróságtól. A kérdést előterjesztő bíróság kérdése különösen arra irányul, hogy milyen következtetések vonhatók le az említett ítélkezési gyakorlatból olyan esetben, amelyben valamely *lajstromozott* védjegy nem felel meg az egyértelműség és pontosság követelményének.

38. A beavatkozó tagállamok és a Bizottság nagy fokú egyetértése mellett arra a következtetésre jutottam, hogy az első kérdésre nemleges választ kell adni.

39. Ennek oka egyszerű: a releváns jogszabályok egyike sem tartalmaz olyan rendelkezést, amely alapján valamely *lajstromozott* védjegyet törölni kellene azért, mert az áruk vagy szolgáltatások megjelölésében szereplő kifejezések egy része vagy egyike sem kellően egyértelmű és pontos.

40. Jóllehet *a megjelölés* ábrázolása egyértelműségének és pontosságának hiánya törlési okot képez a 89/104 irányelv (és a 2008/95 irányelv) 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja és a 40/94 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján, a helyzet nem ez az áruk és szolgáltatások leírása esetében. Bármilyen más értelmezés megfosztaná a 89/104 irányelv 2. cikkében és az említett rendelet 4. cikkében foglalt kikötést hatékony érvényesülésének lényegétől.

¹¹ A 2006. december 18-i 1891/2006/EK tanácsi rendelettel (HL 2006. L 386., 14. o.) módosított, a közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i tanácsi rendelet (HL 1994. L 11., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 146. o.).

¹² A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i első tanácsi irányelv (HL 1989. L 40., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o.).

¹³ Lásd: 2014. június 19-i Oberbank és társai ítélet (C-217/13 és C-218/13, EU:C:2014:2012, 31. pont).

41. A nemzeti védjegyeket illetően a 89/104 irányelv (kizáró, illetve törlési okokat tartalmazó) 3. cikke egyszerűen nem határoz meg a lajstromozással érintett áruk vagy szolgáltatások megjelölése egyértelműségének és pontosságának hiányán alapuló külön törlési okot. A kérdést előterjesztő bíróság is elismeri ezt (lásd az alapeljárásban hozott ítélet 159. pontját).

42. Az ítélkezési gyakorlat szintén hangsúlyozza, hogy „[a]mint az a hetedik preambulumbekzdéséből következik, az irányelv kimerítően szabályozza a védjegy lajstromozását kizáró, illetve annak törlésére alapot adó okokat”.¹⁴ Az ítélkezési gyakorlat a 89/104 irányelvet kodifikáló 2008/95 irányelvet illetően azt is egyértelművé teszi, hogy ez utóbbi irányelv „megtiltja, hogy a tagállamok az ezen irányelvben szereplőktől eltérő kizáró vagy törlési okokat vezessenek be”.¹⁵

43. Amennyiben tehát a nemzeti védjegy lajstromozott árujegyzékében használt kifejezések egyértelműségének és pontosságának hiányát nem sorolja fel kifejezetten a 89/104 irányelv 3. cikke, annyiban e hiány nem tekinthető az említett cikkben meghatározott törlési okokon felüli, további törlési oknak.

44. Az európai uniós védjegyek esetében szintén meg kell jegyezni, hogy a feltétlen törlési okok 40/94 rendelet 51. cikkében foglalt felsorolása és e rendelet 51. cikk által hivatkozott 7. cikke nem tartalmaz az európai uniós védjegy lajstromozott árujegyzékében használt kifejezések egyértelműségének és pontosságának hiányán alapuló törlési okot.

45. A 40/94 rendelet „Viszontkereset” címet viselő 96. cikke úgy rendelkezik, hogy „[a] megszűnés megállapítására vagy a törlésre irányuló viszontkereset kizárólag az e rendelet szerinti megszűnési vagy törlési okokon alapulhat”.

46. A jelen indítvány 42. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat egyértelműen alkalmazandó az európai uniós védjegyekről szóló rendeletekre és az európai uniós védjegyekre is.

47. Mindebből az következik, hogy a feltétlen törlési okok 40/94 rendelet 51. cikkében foglalt felsorolása kimerítő, és az európai uniós védjegy lajstromozott árujegyzéke egyértelműségének és pontosságának hiánya nem tekinthető az említett rendeletben az uniós jogalkotó által meghatározott törlési okok melletti további törlési oknak.

48. Egyetértek azzal, hogy az egyértelműség és pontosság hiányához hasonló kérdések fontosak a védjegyjogban, e kérdéseket azonban akkor kell vizsgálniuk az illetékes védjegy hivataloknak, *amikor valamely védjegybejelentéssel foglalkoznak*.

49. Még ha azok a már lajstromozott védjegyek, amelyek nem felelnek meg az egyértelműség és pontosság követelményének, nem is törölhetők emiatt, e körülmény hatással lesz a lajstromozott védjegy oltalmának terjedelmére.

50. A fenti megfontolást alátámasztja az uniós jogi keret rendszertani elemzése. Amint arra a Bizottság rámutatott, felmerülhet a kérdés, hogy a jogalkotó miért jutott arra a következtetésre, hogy *a megjelölés* ábrázolása egyértelműségének és pontosságának hiánya törlési okot kell, hogy képezzen, míg ugyanezen hiányosságának *az áruk és szolgáltatások leírása* esetében nem kell törlési okot képeznie. Ennek az az oka, hogy a megjelölés ábrázolása a védjegybejelentés benyújtását követően jogbiztonsági okokból főszabály szerint nem módosítható (néhány rendkívül szűk kivételtől eltekintve). Annak megállapítása

¹⁴ 2006. március 9-i Matratzen Concord ítélet (C-421/04, EU:C:2006:164, 19. pont).

¹⁵ 2013. június 27-i Malaysia Dairy Industries ítélet (C-320/12, EU:C:2013:435, 42. pont).

tehát, hogy a megjelölést a 89/104 irányelv 3. cikke (1) bekezdése a) pontjának vagy a 40/94 rendelet 7. cikke (1) bekezdése a) pontjának megsértésével jelentették be vagy lajstromozták, nem orvosolható utólag. A (lajstromozás előtti) elutasítás vagy a (lajstromozást követő) törlés az egyetlen igénybe vehető lehetőség ilyen körülmények között.

51. Ezzel szemben a 40/94 rendelet alapján az áruk és szolgáltatások leírása minden esetben korlátozás vagy részleges lemondás tárgyát képezheti (a jogosult utólag tovább pontosíthatja vagy szűkítheti, de sohasem bővítheti az árujegyzéket, és így orvosolhatja az egyértelműség és pontosság hiányát). Az áruk és szolgáltatások leírása egyértelműségének és pontosságának hiánya ezért akár a lajstromozás előtt, akár az után orvosolható. A 89/104 irányelv eljárási autonómiát biztosít, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy ugyanígy járjanak el.

b) Összekapcsolható az egyértelműség és pontosság követelménye az uniós jogszabályok által meghatározott törlési okok valamelyikével?

52. Most azt kell megvizsgálni, hogy a védjegy lajstromozott árujegyzékének leírása egyértelműségének és pontosságának hiánya összekapcsolható-e az alkalmazandó uniós jogszabályok által kimerítően meghatározott törlési okok valamelyikével.

53. A SkyKick két lehetőséget vet fel ezzel összefüggésben.

54. Egyrészt arra hivatkozik, hogy bár a 2012. június 19-i Chartered Institute of Patent Attorneys ítélet (C-307/10, EU:C:2012:361) nem határozza meg, hogy az alkalmazandó irányelvek és rendeletek szövegének pontosan melyik részébe kellene beleérteni a szavakat, hogy fennálljon a megjelölés egyértelműségének az említett ítéletben megállapított hallgatolagos feltétele, „az említett ítélet nagyon egyértelműen megállapítja, hogy [az egyértelműség] a védjegy lajstromozásának – és érvényességének – hallgatolagos követelménye és a lajstromozás feltétele”. Az ilyen, hallgatolagos feltételként való beleértés természetes helye a nemzeti védjegyek esetében a 89/104 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett 2. cikke, az európai uniós védjegyek esetében pedig a 40/94 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett 4. cikke.

55. A 2002. december 12-i Sieckmann ítéletben (C-273/00, EU:C:2002:748, 51. és 52. pont) a Bíróság a megjelölések grafikai ábrázolásával összefüggésben megállapította, hogy „a gazdasági szereplőknek világosan és pontosan meg kell tudniuk bizonyosodni az aktuális vagy potenciális versenytársaik oltalomban részesülő védjegyeiről vagy az általuk tett bejelentésekről, hogy így a harmadik személyek jogairól érdemi információhoz juthassanak”, és „[a]nnak érdekében, hogy a szóban forgó lajstromhasználói a védjegy lajstromozása alapján meg tudják határozni a védjegy pontos jellegét, annak a lajstromban való grafikai megjelenítésének önmagában teljesnek, könnyen hozzáférhetőnek és érthetőnek kell lennie”.

56. A SkyKick azzal érvel, hogy ugyanennek kell vonatkoznia a lajstromozással érintett áruk és szolgáltatások leírásának egyértelműségével és pontosságával kapcsolatos követelményre is.

57. Elegendő megállapítani, hogy – amint arra lényegében a SkyKick kivételével az összes fél hivatkozott – a 2012. június 19-i Chartered Institute of Patent Attorneys ítélet (C-307/10, EU:C:2012:361) által megalapozott ítélkezési gyakorlat – a Bíróság által használt határozott nyelvezet ellenére – egyszerűen nem értelmezhető úgy, hogy új törlési okot vezet be, különösen mivel a jogszabályok annyira egyértelműek, hogy a törlési okok felsorolása kimerítő.

58. Úgy vélem (akárcsak a Bizottság), hogy amikor a Chartered Institute of Patent Attorneys ítéletben párhuzamot vont a 2002. december 12-i Sieckmann ítélettel (C-273/00, EU:C:2002:748), a Bíróság nagyon ügyelt annak megállapítására, hogy az egyértelműség és pontosság árujegyzék-leírásra alkalmazott követelményének célja a védjegyoltalom tárgyának meghatározása legyen, az oltalom

terjedelmének meghatározása érdekében.¹⁶ Valamely megjelölés védjegyként történő lajstromozását mindig bizonyos áruk vagy szolgáltatások tekintetében kell kérelmezni. Bár a védjegybejelentési kérelemben szereplő megjelölés grafikai ábrázolásának célja a védjegy által nyújtott *oltalom pontos tárgyának* meghatározása,¹⁷ ezen *oltalom terjedelmét* az említett kérelemben megjelölt áruk és szolgáltatások jellege és száma határozza meg. A Chartered Institute of Patent Attorneys ítélet tehát azt mutatja, hogy a szóban forgó követelmény nemteljesülése csupán felszólalási okot képezhet a védjegy lajstromozásával szemben, és az említett ítélet nem szolgálhat alapul törlésre irányuló kérelemhez egy már lajstromozott védjegyet illetően. A Bíróság nem foglalt állást az egyértelműség és pontosság követelményének nem megfelelő védjegy lajstromozásának következményeivel kapcsolatban.

59. A SkyKick másrészt arra hivatkozik, hogy a szóban forgó követelményt a közrendbe ütköző védjegyek 89/104 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének f) pontjában és 40/94 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének f) pontjában meghatározott kizáró, illetve törlési oka is magában foglalhatja.

60. Arra a következtetésre jutottam, hogy a jelen eljárásban ez a helyzet, és ahogyan azt alább (a jelen indítvány 79. pontjában) kifejtem, egyetértek a kérdést előterjesztő bírósággal abban, hogy egy védjegy „számítógépes szoftverek” tekintetében történő lajstromozása indokolatlan és a közérdekbe ütközik.

61. Az ítélkezési gyakorlatból az a következtetés is levonható, hogy az egyértelműség és pontosság követelményének nem megfelelő védjegy sérti a közrendet (lásd különösen: 2012. június 19-i Chartered Institute of Patent Attorneys ítélet [C-307/10, EU:C:2012:361, 46–48. pont]).

62. Ezenfelül, ha a lajstromozás túl könnyű és/vagy túl széles körű lehet, az eredmény az lesz, hogy akadályok képződnek harmadik felek belépése előtt, mivel csökken a megfelelő védjegyek száma, növekednek a fogyasztókra áthárítható költségek, és erodálódik a közkinccs (lásd a jelen indítvány 95. pontját).

63. Egyrészt úgy vélem, hogy a 2012. június 19-i Chartered Institute of Patent Attorneys ítéletben (C-307/10, EU:C:2012:361) a Bíróság kifejezetten abból indult ki, hogy a sok különböző árura és szolgáltatásra alkalmazható tág kifejezések nem egyértelműek és pontosak. Másrészt – amint arra a SkyKick rámutat – a túl általános kifejezések nyilvánvalóan ugyanolyan közrendi aggályokat vetnek fel, mint a bizonytalan és pontatlan kifejezések. A 2017/1001 rendelet (28) preambulumbekkezdése foglalkozik e közrendi kérdéssel. Harmadrészt a lajstromozás ilyen széleskörűen meghatározott áruk és szolgáltatások tekintetében történő lehetővé tétele nincs összhangban a védjegy 1998. szeptember 29-i Canon ítéletben (C-39/97, EU:C:1998:442, 28. pont) meghatározott alapvető funkciójával.

64. A kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy – feltételezve, hogy a védjegyek érvényesen jelölték a szóban forgó árukat és szolgáltatásokat – kénytelen lenne védjegybitorlást megállapítani a Sky által lajstromozott, rendkívül széleskörűen meghatározott áruk és szolgáltatások (ezen áruk és szolgáltatások Sky általi tényleges használatától és jóhírnevétől függetlenül; voltaképpen, mint azt később látni fogjuk, „a termékek rendkívül széles és rendkívül diffúz körére” használt védjegyekről beszélhetünk) és a SkyKick áruai és szolgáltatásai közötti összehasonlítás alapján. A kérdést előterjesztő bíróságot egyértelműen nyomasztotta ez a következtetés.

65. A kérdést előterjesztő bíróság ténymegállapításokat tett a védjegybejelentésekben megjelölt áruk és szolgáltatások körének terjedelméről (lásd az előzetes döntéshozatalra utaló végzés 4. pontját): például a Sky európai uniós védjegyei bejelentésének napján a Sky nem szándékozott európai uniós védjegyeit a megjelölések által jelölt áruk és szolgáltatások mindegyike vonatkozásában használni (lásd az

¹⁶ Lásd még: Bot főtanácsnok Chartered Institute of Patent Attorneys ügyre vonatkozó indítványa (C-307/10, EU:C:2011:784, 68. pont).

¹⁷ 2002. december 12-i Sieckmann ítélet (C-273/00, EU:C:2002:748, 48. pont).

alapeljárásban hozott ítélet 250. pontját). A Sky által a brit védjegyet illetően az 1994. évi törvény 32. cikkének (3) bekezdése alapján tett azon nyilatkozat, amely szerint használta (vagy használni szándékozott) a védjegyet azon áruk, illetve szolgáltatások vonatkozásában, amelyek tekintetében a védjegyoltalmat igényelte, részben hamis volt (lásd az alapeljárásban hozott ítélet 254. pontját).

66. Emellett a megjelölések olyan árukat, illetve szolgáltatásokat is felölelnek, amelyek tekintetében a Sky-nak nem volt észszerű kereskedelmi indoka védjegyoltalmat igényelni. Az alapügyben eljáró bíró az összes bizonyíték és a tárgyalás alapján kijelentette, hogy „[k]énytelen vagyok azt a következtetést levonni, hogy ezen áruk és szolgáltatások megjelölésének az volt az oka, hogy a Sky rendkívül széles körű védjegyoltalomra kívánt szert tenni ennek kereskedelmi indokoltságától függetlenül” (az alapeljárásban hozott ítélet 250. pontja). A megjelölések rendkívül széles körűek például az EU112. sz. védjegyre (2836 szó), az EU992. sz. védjegyre (8127 szó) és a UK604. sz. védjegyre (8255 szó) vonatkozó bejelentés esetében (az előzetes döntéshozatalra utaló végzés 4. pontja). A Sky tanúja sokszor egyáltalán nem tudta megerősíteni, hogy a Skynak szándékában állt volna a védjegyeket a megjelölések által jelölt konkrét áruk és szolgáltatások vonatkozásában használni (az alapeljárásban hozott ítélet 246. pontja).

67. E tekintetben hangsúlyozom, hogy a kérdést előterjesztő bíróság megvizsgálta a különböző kategóriákat, és e vizsgálatból következtetéseket vont le, tanúkat hallgatott meg, megállapította a tényeket, mindez pedig megfelel a jelenlegihez hasonló ügyben lefolytatandó vizsgálattal szemben támasztott követelményeknek.

68. Úgy vélem, hogy bár a használat nem előfeltétele valamely védjegy lajstromozásának, végső soron a rendszer egészének működése azon alapul, hogy a védjegyhez előbb-utóbb (valamiféle) használat társul.

69. Ezzel kapcsolatban emlékeztetek a 2008/95 irányelv (9) preambulumbekzdésére és a 207/2009 rendelet (10) preambulumbekzdésére.

70. A Bíróság¹⁸ megállapította, hogy az említett preambulumbekzdésekből „az következik, hogy az uniós jogalkotó a védjegyhez fűződő jogok fenntartását, nemzeti és [uniós] szinten egyaránt azon feltételhez köti, hogy a védjegyet ténylegesen használják. [E]gy olyan [uniós] védjegy, amelyet nem használnak, akadályozhatja a versenyt azáltal, hogy korlátozza azon megjelölések skáláját, amelyeket mások védjegyként lajstromoztathatnak, és megfoszthatja a versenytársakat attól a lehetőségtől, hogy ezen védjegyet vagy hasonló védjegyet használjanak, amikor olyan árukat vagy szolgáltatásokat hoznak forgalomba / nyújtanak a belső piacon, amelyek azonosak vagy hasonlóak a védjegy hatálya alá tartozókkal. Következésképpen [az uniós] védjegy használatának elmulasztása azzal a kockázattal is jár, hogy akadályozza az áruk szabad mozgását, illetve a szolgáltatásnyújtás szabadságát”. Jóllehet e megjegyzések a védjegyoltalomnak a használat öt éves elmulasztását követő megszűnése által szolgált célra vonatkoznak, a kifejtett nézetek a védjegy teljes életciklusa alatti használat követelményére is érvényesek, és a védjegylajstrom zsúfoltságával kapcsolatos aggályok ezért még inkább alátámasztják a nagyobb pontosság iránti igényt.¹⁹ A Bíróság már megállapította, hogy a védjegylajstromnak „megfelelő[nek] és pontos[nak]” kell lennie.²⁰ A lajstrom zsúfoltsága ugyanis felborítja a szellemi tulajdonnal kapcsolatos „alku” és a közérdek közötti egyensúlyt, mire tekintettel az oltalmat igénylőknek pontosan meg kell határozniuk, hogy mit kívánnak érvényesen oltalmazni.²¹

18 2012. december 19-i Leno Merken ítélet (C-149/11, EU:C:2012:816, 32. pont).

19 Johnson, P., „So Precisely What Will You Use Your Trade Mark For?”, *International Review of Intellectual Property and Competition Law*, 49(8), 2018., 940–970. o., 2.3. szakasz. Emellett az Egyesült Királyság szellemi tulajdoni hivatala által megrendelt és közzétett független tanulmány megállapította, hogy még a több mint 1000 szót tartalmazó védjegyeket is csak a lajstromozni igényelt teljes mennyiség 0,08%-ánál használtak. Lásd: Graevenitz, G., Ashmead, R., Greenhaigh, C., *Cluttering and non-use of trade marks in Europe*, UK IPO, 2015. augusztus.

20 2002. december 12-i Sieckmann ítélet (C-273/00, EU:C:2002:748, 50. pont).

21 Mint azt Graevenitz, G., Ashmead, R., és Greenhaigh, C., i. m., 96. o., megjegyezte.

71. Megjegyzem továbbá, hogy az új 2015/2436 irányelv még erősebben fogalmaz. Ezen irányelv (31) és (32) preambulumbekzdése szerint „[a] védjegyek *csak* akkor töltik be rendeltetésüket, azaz az áruk és szolgáltatások megkülönböztetését, valamint akkor teszik lehetővé, hogy a fogyasztók tájékozott döntést hozzanak, *ha a piacon ténylegesen használják azokat*. A használat követelménye azért is fontos, hogy csökkentse az Unióban lajstromozott és oltalomban részesülő védjegyek, és ezáltal a köztük felmerülő jogviták számát. Ennélfogva fontos előírni, hogy a lajstromozott védjegyeket ténylegesen használni kell a bejelentett áruk és szolgáltatások tekintetében, vagy – amennyiben a használatukra az adott áruk és szolgáltatások tekintetében a lajstromozási eljárás befejezését követő öt éven belül nem kerül sor – ez a védjegyoltalom megszűnésének megállapításához vezethessen” (kiemelés tőlem), és ezért „egy lajstromozott védjegyet kizárólag akkor kell oltalomban részesíteni, ha azt ténylegesen használják”. Nincs ugyanis olyan ok, amely miatt egy európai uniós védjegyet oltalomban kellene részesíteni, ha azt nem használják ténylegesen.²²

72. Ha nem alkalmazható, de a lajstromban mindenképpen megjelenő kifejezések pontatlanok és bizonytalanok, ez visszatartó hatást fejt ki a piacra lépést fontolgató versenytársakra,²³ amennyiben a Skyhoz hasonló társaságok nagyobbak tűnnek a piacon, mint amekkorák valójában.

73. Összefoglalva, a Sky három különböző tekintetben nem szándékozott a védjegyeket a lajstromozással érintett áruk és szolgáltatások vonatkozásában használni (az alapeljárásban hozott ítélet 251. pontja): i. a megjelölések olyan, kifejezetten megnevezett árukat és szolgáltatásokat – például „fehérítőkészítmények”, „szigetelőanyagok”, valamint „korbácsok, ostorok” – ölelnek fel, amelyek vonatkozásában a Sky egyáltalán nem szándékozott a védjegyeket használni; ii. a megjelölések az áruk és szolgáltatások annyira tág kategóriáit ölelik fel, hogy a Skynak nem állt szándékában a védjegyeket a kategória teljes spektrumán használni: ennek jellemző példája a „számítógépes szoftverek”, de továbbiak is vannak, mint például a „távközlés/távközlési szolgáltatás” mind az öt lajstromozás esetében; valamint iii. a megjelölésekkel a cél a releváns osztályok valamennyi árujának, illetve szolgáltatásának lefedése volt (például a 9. osztályban a számítógépes szoftverek valamennyi típusát illetően attól függetlenül, hogy a Sky nem kínálta, és sohasem tudná kínálni a szoftverek valamennyi típusát), de a Sky le szándékozott fedni minden árut a 9. osztályban. Ezen osztály több száz különböző árut foglal magában az elektromos ajtócsengőktől a homokórakon és tűzjelző készülékeken keresztül a biztosítékhozalokig. A Sky arra használta a védjegyeket (és egyéb védjegyeit), hogy fellépjen harmadik felek védjegybejelentéseinek olyan árukra és szolgáltatásokra vonatkozó részeivel szemben, amelyek vonatkozásában a Sky nem szándékozott használni a védjegyeket (az alapeljárásban hozott ítélet 255. pontja).

74. Jóllehet a „számítógépes szoftverek” kifejezés bizonyos értelemben egyértelmű (egy számítógépes kódot foglal magában), kétségtelenül pontatlan olyan értelemben, hogy funkciójukat és felhasználási területüket illetően túl sokféle árut foglal magában ahhoz, hogy megfeleljen a védjegy funkciójának.

75. Amint azt a Bíróság a 2012. június 19-i Chartered Institute of Patent Attorneys ítéletben (C-307/10, EU:C:2012:361, 54. pont) megállapította, „a Nizzai Osztályozás fejezetcímeiben szereplő általános kifejezések közül egyesek [...] nem felelnek meg [a kellő egyértelműség és pontosság követelményének], mivel *túl általánosak és túl sokféle árut vagy szolgáltatást foglalnak magukban ahhoz, hogy megfeleljenek a védjegy származást jelölő funkciójának*” (kiemelés tőlem).

²² Egy sohasem használt védjeggyel és annak kérdésével kapcsolatban, hogy elvontan lehet-e hivatkozni egy ilyen védjegyre, lásd a jelenleg folyamatban lévő Cooper International Spirits és társai ügyet (C-622/18). A Bíróságnak következetesnek kell lennie az említett ügy és a jelen ügy elbírálása során.

²³ Lásd: 2009. június 11-i Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli ítélet (C-529/07, EU:C:2009:361, 43. és 44. pont).

76. Pontosán ez a helyzet a jelen ügyben is. Egyetérttek a kérdést előterjesztő bírósággal abban, hogy egy védjegy „számítógépes szoftverek” tekintetében történő lajstromozása túl széles körű a Laddie bíró által a Mercury kontra Mercury ítéletben²⁴ kifejtett indokok miatt, amelyek még inkább érvényesek egy negyedszázaddal később, amikor a számítógépes szoftverek már sokkal gyakoribbak, mint 1995-ben.

77. Az említett ítéletben Laddie bíró megállapította, hogy „az alperes azzal érvel, hogy jelenlegi megszővegezésében a felperes lajstrombejegyzése monopóliumot teremt a védjegyet (és az összetéveszthetőségig hasonló védjegyeket) illetően, ha azt (illetve azokat) a termékek rendkívül széles és rendkívül diffúz körére, köztük olyan termékekre használják, amelyekhez a felperesnek nem fűződhet jogos érdeke. A tárgyalás során felhívtam [a felperes] figyelmét arra, hogy egy védjegy »számítógépes szoftverek« tekintetében történő lajstromozása minden olyan rögzített digitális parancssort magában foglalja, amelyet valamilyen típusú számítógép vezérlésére használnak. A lajstromozás nemcsak a felperes terméktípusára terjedne ki, hanem a játékszoftverekre, számviteli szoftverekre, családfák létrehozására használt szoftverekre, orvosi diagnosztikai szoftverekre, a műholdakban található számítógépek vezérlésére használt szoftverekre és a londoni metróhálózatot működtető számítógépekben használt szoftverekre is. Úgy vélem, a felperes végül elfogadta, hogy e termékek némelyike ez ideig távol állt az ügyfele által forgalmazott termékektől, és elgondolkodott azon, hogy kívánatos lehet a lajstromozás hatályának esetleges korlátozása egyes különlegesebb termékek kizárása érdekében. Mindenesetre akár elfogadta ezt, akár nem, véleményem szerint erős érv szól amellett, hogy egy védjegy egyszerűen csak »számítógépes szoftverek« tekintetében történő lajstromozása jellemzően túl széles körű. Úgy vélem, hogy egy számítógépes szoftver meghatározó jellemzője nem az a médium, amely hordozza azt, és nem is az a körülmény, hogy a szoftver egy számítógépet vezérel, vagy azok a kereskedelmi csatornák, amelyeken keresztül megveszi, hanem az általa ellátott funkció. Egy olyan szoftver, amely lehetővé teszi, hogy a számítógép repülőgép-szimulátorként működjön, teljes mértékben eltérő termék egy olyan szoftverhez képest, amely például azt teszi lehetővé, hogy egy számítógép optikai karakterolvasóként működjön, vagy vegyianyaggyárat tervezzen. Véleményem szerint egyáltalán nem kívánatos, hogy a számítógépes szoftverek egyik korlátozott szegmensében érdekelt kereskedő a lajstromozás során olyan jogszabályon alapuló, határozatlan idejű monopóliumra tegyen szert, amely a szoftverek valamennyi típusára kiterjed, köztük olyanokra is, amelyek távol állnak saját kereskedelmi érdekeinek területétől”.

78. A SkyKick e tekintetben helyesen jegyzi meg, hogy a modern társadalomban az „okos” áruk gyakorlatilag korlátlan tárháza tartalmaz számítógépes szoftvereket, vagy van ellátva ilyen szoftverekkel: a játékkonzolok, elektronikus könyvek, háztartási készülékek, játékok, televíziókészülékek, órák stb. (nem is beszélve az olyan alkalmazásokról, mint a Nagy Hadronütköztető berendezés működtetésére szolgáló vezérlőszoftver). Ezek mindegyike tartalmaz számítógépes szoftvert, mégis teljesen eltérő típusú áruk. Az uniós védjegyszabályoknak végül is nem az a célja, hogy egy okos hűtőszekrényt forgalmazó társasággal szemben védjegybitorlás miatt lehessen fellépni azért, mert egy piaci kereskedési platformot forgalmazó társaság által kínált áruval azonos árukat – számítógépes szoftvereket – kínál.

79. Összefoglalva, véleményem szerint egy védjegy „számítógépes szoftverek” tekintetében történő lajstromozása indokolatlan és a közérdekbe ütközik, mert az a jogosultnak olyan nagy terjedelmű monopóliumot biztosít, amely a jogosult semmiféle jogos kereskedelmi érdekével nem indokolható.

80. Figyelemre méltó, hogy – amint azt a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja – a fenti álláspontot a United States Patent and Trademark Office (az Egyesült Államok szabadalmi- és védjegyhivatala, a továbbiakban: USPTO) gyakorlata és a USPTO Trademark Manual of Examining Procedure-e (a védjegyek vizsgálatának eljárására vonatkozó kézikönyv, a továbbiakban: TMEP) is elismeri (az Egyesült Államok védjegyrendszerében nem jelenthető be „számítógépes szoftverekre” vonatkozó védjegy; a pontosság érdekében a bejelentőnek a szoftver típusát, illetve célját és a felhasználási

²⁴ Mercury Communications Ltd kontra Mercury Interactive (UK) Ltd ítélet [1995] FSR 850., 864–865.

területet is meg kell határoznia).²⁵ 2012. június 21-én a USPTO elbírálója kifogást emelt a „számítógépes szoftverek” és a „számítógépes szolgáltatások” kifejezéssel szemben, mert „a »számítógépes szoftverek« kifejezés [...] bizonytalan és pontosítandó, mivel e szoftverek célját meg kell jelölni. [...] A számítógépes szoftverre vonatkozó meghatározásnak meg kell határoznia a szoftver célját vagy funkcióját”.

81. Abban is egyetérttek a kérdést előterjesztő bírósággal, hogy nehezen érthető, hogy az európai védjegy- és formatervezésiminta-hálózat 7. osztályba tartozó „gépekkel” kapcsolatos okfejtése miért nem vonatkozna a „számítógépes szoftverekre” (lásd a jelen indítvány 5. lábjegyzetét), vagy akár a „távközlési szolgáltatásra” (lásd az alapeljárásban hozott ítélet 163. pontját) és a „pénzügyi szolgáltatásra”²⁶ is.

c) Milyen kritériumok alapján állapítható meg, hogy valamely kifejezés kellően egyértelmű és pontos-e?

82. Arra a következtetésre jutottam, hogy az egyértelműség és pontosság megállapítására szolgáló releváns kritériumok elemzésének kiindulópontja az uniós bíróságok annak megállapításával kapcsolatos ítélkezési gyakorlata, hogy a „használat” követelménye az áruk vagy szolgáltatások némelyike, de nem mindegyike vonatkozásában teljesült-e. Amint az a jogi szakirodalomban²⁷ megállapítást nyert, ez azért fontos, mert megmagyarázza, hogy a védjegy nem használt részeit hogyan kell elkülöníteni a használt részekről. Az említett ítélkezési gyakorlat meghatározza azt a konkrétsági szintet, amelyet ideális esetben el kell érnie a védjegynek ahhoz, hogy érvényes legyen, és hogy a védjegynek mindenestre mennyire kell pontosnak lennie öt év elteltével.

83. Ez idáig csak az Elsőfokú Bíróságnak volt lehetősége e kérdéssel foglalkozni. 2005. július 14-i Reckitt Benckiser (España) kontra OHIM – Aladin (ALADIN) ítéletében (T-126/03, EU:T:2005:288; nem fellebbezett),²⁸ az Elsőfokú Bíróság meghatározta az áruk vagy szolgáltatások részleges használatával kapcsolatos alapvető megközelítést. Két olyan erőt azonosított, amelyek korlátozzák a használat terjedelmét. Ha a védjegyet csak az áruk vagy szolgáltatások némelyike vonatkozásában használták, a védjegy nem tekinthető azon áruk vagy szolgáltatások teljes spektrumán használatnak, amelyek tekintetében azt lajstromozták (az említett ítélet 44. pontja). Véleményem szerint e megközelítés helyes annyiban, hogy bizonyos árukat kategóriák és alkategóriák szempontjából vizsgál. A valamely kategórián belüli használat elegendő a kategória egészének fenntartásához, ha az csak önkényes módon osztható fel kellően eltérő alkategóriákra (45. és 46. pont).²⁹ Meg kell tehát határozni, hogy valamely kategória magában foglal-e önálló alkategóriákat, hogy a Bíróság megállapíthassa, hogy a használatot az áruknak vagy szolgáltatásoknak csak erre az alkategóriájára vonatkozóan igazolták-e, vagy ellenkezőleg, ha nem lehet alkategóriákat felállítani, a használat a kategória teljes spektrumán megállapítható-e.³⁰

84. Ezért úgy vélem, hogy a Bíróságnak meg kell állapítania, hogy a használatra irányuló szándéknak a használat elmaradása miatti megszűnést kell tükröznie.³¹

25 A TMEP 1402.03(d). §-a értelmében „[a] számítógépes programok árumeghatározásának kellően konkrétnek kell lennie ahhoz, hogy lehetővé tegye az összetéveszthetőség fennállásának megállapítását. A számítógépes programok meghatározásának konkrétságára vonatkozó követelmény célja a lajstromozás [...] felesleges megtagadásának elkerülése olyan esetben, amelyben a felek áruai nem függenek össze egymással, és nem áll fenn összeütközés a piacon. [...] A számítógépes programok egyre szélesebb körű elterjedése és specializáltságának mértéke miatt [még] az »orvosi számítógépes programok« vagy »oktatási számítógépes programok« megjelölésekhez hasonló széles körű megjelölések [s]em fogadhatók el, kivéve ha feltüntetik a program által az adott területen betöltött konkrét funkciót vagy célt. A »rákdiagnosztikai számítógépes programok« vagy a »gyermkek olvasásoktatására használt számítógépes programok« megjelölés [...] elfogadható lenne”.

26 Lásd a kérdést előterjesztő bíróság másik ügyben hozott ítéletét: FIL Ltd kontra Fidelis Underwriting Ltd ítélet [2018] EWHC 1097. (Pat), [95], Arnold bíró.

27 Johnson, P., i. m., 5.2. szakasz. Az indítvány e része a Johnson professzor által már javasolt elemzésre támaszkodik.

28 Az Elsőfokú Bíróság ezen ítélkezési gyakorlatával a Bíróság az ACTC kontra EUIPO ügyben (C-714/18 P) és a Ferrari egyesített ügyekben (C-720/18 és C-721/18) foglalkozik majd (ezen ügyek jelenleg vannak folyamatban).

29 Lásd: 2007. február 13-i Mundipharma kontra OHIM – Altana Pharma (RESPICUR) ítélet (T-256/04, EU:T:2007:46, 24. pont).

30 Lásd: 2014. március 27-i Intesa Sanpaolo kontra OHIM – equinet Bank (EQUITER) ítélet (T-47/12, EU:T:2014:159, 20. pont).

31 Amint azt már Johnson, P., i. m., 5.3. szakasz, javasolta.

85. Mintegy 11 évvel ezelőtt a Bizottság már javaslatot tett egy ilyen megközelítésre a 2009. június 11-i Chocodafabriken Lindt & Sprüngli ítélet (C-529/07, EU:C:2009:361, lásd a 31. és 32. pontot)³² alapjául szolgáló ügyben; e javaslat szerint valamely megjelölés védjegyként történő lajstromozása során az EUIPO köteles ellenőrizni, hogy e lajstromozásra az említett védjegy tényleges használata érdekében kerül-e sor. Ha azonban az EUIPO védjegyként lajstromoz valamely megjelölést, és az utóbbit ezt követően ténylegesen nem használják, harmadik felek a 40/94 rendelet 51. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján az ötéves határidő lejárta előtt arra is hivatkozhatnak, hogy a bejelentő a megjelölés védjegyként történő lajstromozása időpontjában rosszhiszemű volt, és ebből az okból kérhetik a védjegy törlését. A bejelentő rosszhiszeműségének megítélése céljából releváns kritériumokat illetően a Bizottság említi a bejelentő piaci magatartását, más piaci szereplőknek a bejelentett megjelöléssel kapcsolatos viselkedését, azt, hogy a bejelentő a bejelentés időpontjában védjegyportfólióval rendelkezik, valamint az esetre jellemző valamennyi egyéni körülményt.

86. Ez egy érzékeny megközelítés annyiban, amennyiben abban az esetben, ha „a bejelentés napján a védjegy *szándékolt* használata nem elegendő egy öt évvel később a megszűnés megállapítása iránt indított kereset nyomán történő megszűnés elkerüléséhez, a bíróságnak azt a következtetést kell levonnia, hogy a bejelentést rosszhiszeműen nyújtották be. Semmi sem változna a vizsgálat során, a védjegy hivatal továbbra sem lenne köteles megállapítani, hogy a bejelentés időpontjában fennállt-e a használatra irányuló szándék, [...] hanem harmadik feleknek kellene a védjegy törlését kérniük annak lajstromozását követően [vagy a védjegy hivatalok előtti felszólalási eljárásokban, ha kifogások emelhetők feltétlen okok alapján]. [...] A gyakorlatban ez (általában) azt jelentené, hogy egy harmadik fél csak akkor kérné a törlést, ha [– akárcsak az alapeljárásban –] ténylegesen használni kívánja a nem használt védjegyet; máskülönben a nem használt védjegyek (ideértve azokat is, amelyeket sohasem szándékoztak használni) egyszerűen továbbra is a lajstromban maradnának (akárcsak jelenleg)”.³³

B. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés

1. A felek érveinek rövid összefoglalása

87. A Sky arra hivatkozik, hogy az alkalmazandó uniós jogszabályok által kifejezetten megállapított és a használat elmulasztása megszakítás nélküli ötéves időszakának letelte után szankciók kiszabása iránt előterjesztett kontradiktórius kérelemmel összefüggésben teljes mértékben objektíven értékelendő követelményeken kívül nem léteznek a tagállami vagy uniós szinten lajstromozott védjegy használatára vonatkozó egyéb követelmények. A használat elmulasztásával kapcsolatos szankciók alkalmazása nem függ a védjegy jogosult szubjektív szándékának fennállásától. A Sky szerint emellett nem fogadható el vagy alkalmazható olyan szabály, amely szerint a lajstromozás útján biztosított védjegyoltalom attól függ, vagy valaha is attól függött, hogy kifejezetten vagy hallgatólagosan „nyilatkoztak-e a védjegy használatára irányuló szándékról” az akár tagállami, akár uniós szintű védjegybejelentés napján. Az Egyesült Királyság nem fogadhat el vagy alkalmazhat saját eltérő szabályt a Madridi Megállapodáshoz (kihirdette: az 1973. évi 29. tvr.) és a Madridi Jegyzőkönyvhöz kapcsolódó Közös Végrehajtási Szabályzat (kihirdette: a 4/2005. (III. 11.) IM rendelet) 7. szabálya (2) bekezdésének megfelelően általa közölt értesítés alapján.³⁴ Nem fogadható el vagy alkalmazható olyan szabály, amely szerint a védjegy akár tagállami, akár uniós szinten benyújtott védjegybejelentéssel érintett áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában történő használatára irányuló szándék hiánya önmagában rosszhiszeműségnek minősül.

88. A SkyKick lényegében arra hivatkozik, hogy a harmadik kérdésre igenlő választ kell adni annyiban, amennyiben a Sky rosszhiszeműen járt el.

³² Lásd még: Sharpston főtanácsnok Chocodafabriken Lindt & Sprüngli ügyre vonatkozó indítványa (C-529/07, EU:C:2009:148, 48. pont).

³³ Johnson, P., i. m., 4.3. szakasz, kifejti, hogy miként egyeztethető össze ez az előkészítő anyagokkal.

³⁴ A védjegyek nemzetközi lajstromozására vonatkozó madridi rendszert az eredetileg 1891-ben kötött Madridi Megállapodás és a Madridi Megállapodáshoz kapcsolódó, eredetileg 1989-ben kötött jegyzőkönyv szabályozza.

89. Az Egyesült Királyság kormányának javaslata szerint a harmadik és negyedik kérdést a Bíróságnak együtt kell megválaszolnia, mégpedig igenlően.

90. A francia kormány véleménye szerint a harmadik, negyedik és ötödik kérdést együtt kell értékelni, és azokra nemleges választ kell adni. E kormány különösen azzal érvel, hogy a Bíróság azt is megköveteli, hogy a bejelentő szándéka egy harmadik félnek történő károkozásra irányuljon, minek folytán önmagában az a körülmény, hogy a védjegybejelentést az adott védjegy használatának szándéka nélkül nyújtották be, nem elegendő a rosszhiszeműség megállapításához. Az említett kormány ezenfelül azzal érvel, hogy amennyiben az ötéves türelmi időszakban a jogosult nem kezdi meg az európai uniós védjegy tényleges használatát az árujegyzékben szereplő áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában, úgy a védjegyet illetően a használat elmulasztásával kapcsolatos szankciót kell alkalmazni attól függetlenül, hogy a védjegy jogosultja szándékozik-e használni a bejelentésében megjelölt árukat és szolgáltatásokat.

91. A magyar, a lengyel és a szlovák kormány nem tesz javaslatot az e kérdésre adandó válaszra.

92. A finn kormány szerint a harmadik kérdésre nemleges választ kell adni. A finn kormány és a Bizottság hasonló érveket hoz fel, és arra hivatkoznak, hogy a bejelentő szándéka bizonyos körülmények között „a rosszhiszeműség [egyik] jellemzője” lehet, ha az a kizárólagos cél, hogy valamely harmadik felet a piacra lépésben megakadályozzon. A védjegy használatára irányuló tényleges szándék hiánya „bizonyos körülmények között” arra engedhet következtetni, hogy a bejelentést rosszhiszeműen nyújtották be, ha megállapítást nyer, hogy a védjegy bejelentőjének az volt a kizárólagos célja, hogy harmadik feleket megakadályozzon a „piacra lépésben”.³⁵

2. Értékelés

93. A harmadik kérdés azt vizsgálja, hogy a védjegyek lajstromozására rosszhiszeműen került-e sor, mert a Sky nem szándékozott azokat a vonatkozó árujegyzék-leírásban felsorolt összes áru és szolgáltatás vonatkozásában használni, és voltaképpen egyes védjegyek lajstromozását *e védjegyek* megjelölt áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában történő *használatának szándéka nélkül* kérte. A jelen ügyben ezért a Bíróságnak állást kell foglalnia a 40/94 rendelet 51. cikke (1) bekezdésének b) pontjában és a 89/104 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének d) pontjában szereplő „rosszhiszeműen” fogalmának jelentésével és hatályával kapcsolatban.³⁶

94. Véleményem szerint abban az esetben, ha a bejelentőről – mint a jelen esetben a Sky-ról – a kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy *szándékosan* kívánt olyan jogokra szert tenni, amelyeket nem szándékozott használni, hogy adott esetben többek között megakadályozzon harmadik feleket abban, hogy a lajstromozott védjegyet az adott áruk és szolgáltatások értékesítéséhez használják, rosszhiszeműség áll fenn.³⁷ A szándékosan olyan árukra és szolgáltatásokra vonatkozóan tett védjegybejelentés ugyanis, amelyekkel nem szándékoznak kereskedni, a védjegyrendszerrel való visszaélésére irányuló szándékot tükrözi. Annak lehetővé tétele, hogy a védjegyet rosszhiszeműség miatt töröljék az alapján, hogy a védjegyet nem szándékoznak használni a megjelölt áruk és szolgáltatások némelyike vonatkozásában, nemcsak a 40/94 rendelet és a 89/104 irányelv (és utódjaik) céljával áll összhangban, hanem a rosszhiszeműség fogalmával összefüggő jogalkotási történettel is (lásd a jelen indítvány 115. pontját).

³⁵ A Bizottság lényegében az alábbi ítéletekre támaszkodik: 2009. június 11-i Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli ítélet (C-529/07, EU:C:2009:361); 2012. december 13-i pelicantravel.com kontra OHIM – Pelikan (Pelikan) ítélet (T-136/11, nem tették közzé, EU:T:2012:689; nem fellebbezett); 2016. július 7-i Copernicus-Trademarks kontra EUIPO – Maquet (LUCO) ítélet (T-82/14, EU:T:2016:396; a fellebbezést elutasította: 2017. december 14-i Verus kontra EUIPO végzés [C-101/17 P, nem tették közzé, EU:C:2017:979]).

³⁶ Míg a rendelet említett rendelkezése feltétlen törlési okként határozza meg a megjelölés rosszhiszemű bejelentését, addig a 89/104 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének d) pontja esetében nem közvetlenül ez a helyzet. Ez utóbbi cikk ugyanis mérlegelési jogkört biztosít a tagállamok számára e törlési ok nemzeti jogukba történő átültetését illetően. Mindenesetre lényegüket tekintve mindkét rendelkezést ugyanúgy kell értelmezni.

³⁷ Lásd: 2009. június 11-i Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli ítélet (C-529/07, EU:C:2009:361).

95. A kérdést előterjesztő bíróság helyesen mutat rá e kérdések fontosságára: valamely védjegy lajstromozásának körülményei és a lajstromozás útján szerzett oltalom terjedelme minden védjegyrendszer fő jellemzője, és döntő a rendszer egyensúlya szempontjából. Kétségtelenül vannak előnyei annak, ha a védjegyek azok tényleges használatának megkövetelése nélkül is lajstromozhatók, mint például az európai rendszerben (többek között az Egyesült Államok rendszerétől eltérően). Két alapvető előny, hogy ez könnyebbé teszi a márkatulajdonosok számára védjegyeik piaci bevezetése előtti oltalomban részesítését, és hogy egyszerűbbé, gyorsabbá és olcsóbbá teszi a lajstromozási folyamatot. Mindazonáltal ha a lajstromozás túl könnyű és/vagy – mint a jelen esetben – túl széles körű lehet, az eredmény az lesz, hogy akadályok képződnek harmadik felek belépése előtt, mivel csökken a megfelelő védjegyek száma, növekednek a valószínűleg a fogyasztókra áthárított költségek, és erodálódik a közkinccs.

96. Abban is egyetértek a kérdést előterjesztő bírósággal, hogy amennyiben a bejelentő a megjelölt áruk és szolgáltatások vonatkozásában történő használatának szándéka nélkül kéri egy védjegy lajstromozását, semmi sem állhatja útját a védjegy lajstromozásának (feltéve, hogy a védjegy egyébként lajstromozható). A védjegylajstromba tett bejegyzés a használat elmaradása miatti megtámadáshoz szükséges ötéves időszak lejárta előtt kizárólag akkor törölhető vagy korlátozható hatályában, ha a bejelentést rosszhiszeműen tették meg. Ha a védjegy a megjelölt áruk vagy szolgáltatások mindegyike vagy némelyike vonatkozásában történő használatának szándéka nélkül is lajstromozható, és a védjegylajstromba tett bejegyzés nem támadható meg vagy korlátozható rosszhiszeműség miatt, ez utat nyit a rendszerrel való visszaélés előtt. Ilyen visszaélésre több példával is szolgál az ítélkezési gyakorlat.³⁸

97. A Bíróság éppen egy közelmúltbeli ügyben vizsgálta e kérdéseket. Egyetértek Kokott főtanácsnokkal, aki azt javasolja a rosszhiszeműség vizsgálatának alapjául venni, hogy rosszhiszeműség azon időponttól kezdődően áll fenn, amikor valamely gazdasági szereplő jogtalan előnyhöz jut az uniós védjegyrendszerből.³⁹

98. Az említett ügyben hozott ítéletben (2019. szeptember 12-i Koton Mağazacilik Tekstil Sanayi ve Ticaret kontra EUIPO ítélet [C-104/18 P, EU:C:2019:724, 45. pont]) a Bíróság mindenekelőtt emlékeztetett arra, hogy az európai uniós védjegyre vonatkozó szabályok az Európai Unióban a torzulásmentes verseny rendszeréhez való hozzájárulásra irányulnak. E rendszerben a vállalkozásoknak – ahhoz, hogy vásárlóikat áruik vagy szolgáltatásaik minősége révén meg tudják tartani – lehetőségük kell, hogy legyen olyan megjelölések lajstromoztatására, amelyek lehetővé teszik a fogyasztó számára, hogy az összetévesztés veszélye nélkül megkülönböztessék ezen árukat vagy szolgáltatásokat a máshonnan származóktól.

99. Az említett ítélet 46. pontjában aztán a Bíróság megállapította, hogy „a 207/2009 rendelet 52. cikke (1) bekezdésének b) pontjában szereplő feltétlen törlési ok akkor alkalmazandó, ha a releváns és egybehangzó bizonyítékokból kitűnik, hogy az európai uniós védjegy jogosultja az e védjegy lajstromozása iránti kérelmet nem a versenyben való tisztességes részvétel céljából, hanem azzal a szándékkal nyújtotta be, hogy az üzleti tisztesség követelményeivel nem összhangban álló módon megsértse harmadik személyek érdekeit, vagy azzal a szándékkal, hogy – adott esetben nem is egy konkrét harmadik személyre vonatkoztatva – a védjegy funkciójától, többek között [az] alapvető származásjelző funkciótól eltérő cél érdekében szerezzen kizárólagos jogot”.

³⁸ Lásd például: LUCEO ítélet.

³⁹ Lásd: Kokott főtanácsnok Koton Mağazacilik Tekstil Sanayi ve Ticaret kontra EUIPO ügyre vonatkozó indítványa (C-104/18 P, EU:C:2019:287, 32. pont).

100. E tekintetben a Bíróság már megállapította, hogy „a bejelentőnek a 40/94 rendelet 51. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett rosszhiszemőségét globálisan, az eset valamennyi releváns tényezőjét figyelembe véve kell megítélni”, és „a bejelentőnek a releváns időpontban fennálló szándéka olyan szubjektív elem, amelyet az eset objektív körülményeire tekintettel kell meghatározni”.⁴⁰

101. A 2019. szeptember 12-i Koton Mağazacilik Tekstil Sanayi ve Ticaret kontra EUIPO ítéletben (C-104/18 P, EU:C:2019:724, 62. és azt követő pontok) ezenfelül a Bíróság azt is fontosnak tartotta megállapítani, hogy az adott ügyben a Törvényszék „nem vizsgálta meg azt, hogy a Nizzai Megállapodás szerinti 25., 35. és 39. osztályba tartozó áruk és szolgáltatások vonatkozásában egy stilizált »KOTON« szót tartalmazó védjegy bejelentése üzleti logikára utal-e a beavatkozó fél tevékenységére tekintettel”. A Bíróság megállapította továbbá, hogy még ha a Törvényszék megemlítette is azt az „üzleti logikát, amelybe a [...] védjegybejelentés illeszkedik”, valamint „az említett bejelentést övező események időbeli sorrendjét” is, mint olyan elemeket, amelyek relevánsak lehetnek, a Törvényszék ezeket ezt követően az ítéletében nem vizsgálta meg teljes mértékben. A Bíróság helyt adott a jogalapnak, és hatályon kívül helyezte a Törvényszék ítéletét.

102. A Bíróságtól eltérően a Törvényszék már rendelkezik a rosszhiszemőséggel kapcsolatos ítélkezési gyakorlattal. Jóllehet számos ügyben döntő jelentőséggel bírhatnak az ügy egyedi körülményei, a Törvényszék ítélkezési gyakorlata azt is elismeri, hogy legalábbis bizonyos körülmények között rosszhiszemőségnek minősülhet a védjegy lajstromozása a védjegy használatának (tényleges) szándéka nélkül.⁴¹

103. Véleményem szerint a Törvényszék fent hivatkozott ítélkezési gyakorlata helyesen megerősíti, hogy releváns megvizsgálni a bejelentőnek a bejelentése alapjául szolgáló üzleti logikáját.⁴² A Törvényszék úgy vélte például, hogy a nem jogszerű üzleti magatartásnak, hanem a 207/2009 rendelet célkitűzéseivel ellentétesnek minősülő magatartás rosszhiszemőségnek minősül, mert a joggal való visszaéléshez hasonlít. Ez a vélemény azt az álláspontot is alátámasztja, hogy főszabály szerint rosszhiszemőségnek minősül a védjegy bejelentése a megjelölt áruk és szolgáltatások vonatkozásában történő használatának szándéka nélkül.⁴³

104. A francia kormány álláspontjával ellentétben úgy vélem, hogy a bejelentő „rosszhiszemősége” fogalmának általam képviselt megközelítése és értelmezése – olyan esetekben, amelyekben a bejelentő úgy lajstromoz egy megjelölést áruk és szolgáltatások tekintetében, hogy nem szándékozik e megjelölést az adott áruk és szolgáltatások vonatkozásában használni – nem jár annak veszélyével, hogy megfosztja a megszűnési mechanizmust annak hatékony érvényesülésétől. Amint arra az Egyesült Királyság kormánya által a tárgyaláson felhozott példa rávilágít, ha valaki három élelmiszer típus – süteménytészta, joghurt és főtt hús – tekintetében jelenti be a „Taxi” védjegyet, mindhárom típus vonatkozásában használni szándékozik azt. Ha aztán öt évvel később a bejelentő nem használta a védjegyet a süteménytészta vonatkozásában, akkor védjegye esetében egyszerűen csak annak veszélye áll fenn, hogy a használat elmulasztása miatt megszűnik a süteménytészta tekintetében. Más szóval, a bejelentő nehezen fog tudni e védjegyre más gyártóval szemben hivatkozni. E példában nem áll fenn a rosszhiszemőséggel való összeegyeztethetlenség. Fennáll a kereskedelmi indokoltág, mivel a bejelentő le akarta fedni annak lehetőségét, hogy védjegyét később egyéb termékekre is használja, vagy a használatot egyéb termékekre is kiterjessze. Másfelől ha a bejelentő ugyanazt a „Taxi” védjegyet süteménytészta, joghurt és főtt hús, repülőgépek és sebészeti eszközök tekintetében is bejelenti, akkor

40 2009. június 11-i Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli ítélet (C-529/07, EU:C:2009:361, 37. és 42. pont).

41 Lásd például: 2011. június 7-i Psytech International kontra OHIM – Institute for Personality & Ability Testing (16PF) ítélet (T-507/08, nem tették közzé, EU:T:2011:253, 88. és 89. pont; nem fellebbezett); 2012. február 14-i Peeters Landbouwmachines kontra OHIM – Fors MW (BIGAB) ítélet (T-33/11, EU:T:2012:77, 24–26. pont; nem fellebbezett); Pelikan ítélet (54. és 55., valamint 58–60. pont); 2014. május 8-i Simca Europe kontra OHIM – PSA Peugeot Citroën (Simca) ítélet (T-327/12, EU:T:2014:240, 38. és 39. pont; nem fellebbezett); LUCEO ítélet (28–33. és 48–52. pont).

42 Lásd ebben az értelemben: 2017. június 29-i Cipriani kontra EUIPO – Hotel Cipriani (CIPRIANI) ítélet (T-343/14, EU:T:2017:458, 46. és 47. pont; nem fellebbezett).

43 LUCEO ítélet (28–33. és 48–52. pont).

monopóliuma minden repülőgép- és sebészetieszköz-gyártót megakadályoz abban, hogy a „Taxi” kifejezést vállalkozásának védjegyeként használja. Ezért ha a bejelentő bejelentése arra irányul, hogy megakadályozzon harmadik feleket e kifejezés használatában, jöllehet a bejelentőnek nem állt szándékában e kifejezést védjegyként használni, a védjegybejelentés visszaélő, mivel semmiféle kapcsolatban nem áll a bejelentő kereskedelmi tevékenységeivel.

105. Ezenfelül a hangsúly a védjegy bejelentésének időpontjában fennálló indítékon van, míg a megszűnést illetően az első öt évben megvalósult vagy elmulasztott használatra kell összpontosítani.

106. Véleményem szerint ellenkezőleg, valójában a megszűnési mechanizmus az, amely alkalmasint annak veszélyével jár, hogy megfosztja a rosszhiszeműségi mechanizmust annak saját alkalmazási körétől.

107. A Törvényszék azt is megállapította, hogy „a valamely harmadik félnek egy termék forgalmazásában történő megakadályozására irányuló szándék bizonyos körülmények között a bejelentő rosszhiszeműségének egyik jellemzője lehet, ha utóbb nyilvánvalóvá válik, hogy a bejelentő az európai uniós védjegy használatának szándéka nélkül kérte egy megjelölés ilyen védjegyként történő lajstromozását”.⁴⁴ Ez kétségtelenül egyértelmű megállapítása annak, hogy rosszhiszeműségnek minősül önmagában a védjegy bejelentése a megjelölt áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában történő használatának szándéka nélkül.

108. Azzal az Egyesült Királyság ítélkezési gyakorlatában képviselt állásponttal⁴⁵ is egyetértek, hogy a rosszhiszeműség „a tisztességtelenséget jelenti, és [...] néhány olyan magatartást is magában foglal, amely nem éri el a konkrét vizsgált területen észszerűen és gyakorlattal eljáró személyek által betartott, elfogadott kereskedelmi gyakorlatok szintjét”.⁴⁶

109. Már most is levezethető a Bíróság meglévő ítélkezési gyakorlatából, hogy rosszhiszeműségnek minősülhet egy védjegy lajstromozása e védjegy használatának szándéka nélkül.⁴⁷ Úgy vélem ugyanis (akárcsak a kérdést előterjesztő bíróság), hogy bár – először is – sem az alkalmazandó rendeletek, sem az irányelvek nem követelik meg kifejezetten a használatra irányuló szándékot, és egy lajstromozott védjegy nem szűnhet meg a használat elmulasztása miatt öt év eltelté előtt, a Bíróság és a Törvényszék ítélkezési gyakorlata azt sugallja, hogy legalábbis bizonyos körülmények között rosszhiszeműségnek minősülhet egy védjegy bejelentése e védjegy megjelölt áruk és szolgáltatások vonatkozásában történő használatának szándéka nélkül, amennyiben ez a védjegyrendszerrel való visszaélést valósít meg (ezt azt álláspontot képviseli az Egyesült Királyság kormánya és a Bizottság is). Másodszor, az ítélkezési gyakorlat szerint az a körülmény, hogy a bejelentő az áruk vagy szolgáltatások széles köre tekintetében kérte a védjegy lajstromozását, nem elegendő a rosszhiszeműség bizonyításához, ha a bejelentőnek észszerű kereskedelmi indoka van ilyen oltalmat igényelni a védjegy általa megvalósított vagy szándékolt használatára tekintettel.

44 2017. május 5-i PayPal kontra EUIPO – Hub Culture (VENMO) ítélet (T-132/16, nem tették közzé, EU:T:2017:316, 63–65. pont; nem fellebbezett).

45 Lásd az alapeljárásban hozott ítélet 210. pontját. Úgy vélem, hogy e tekintetben az a körülmény, hogy az Egyesült Királyság szabályai kifejezetten megkövetelik a használatra irányuló szándékot az 1994. évi törvény 32. cikkének (3) bekezdése alapján, nem feltétlenül döntő.

46 Lásd: Gromax Plastics Ltd kontra Don & Low Nonwovens Ltd ítélet [1999] RPC 367., 379. pont. Lásd még: DEMON ALE Trade Mark ítélet [2000] RPC 345.; Decon Laboratories Ltd kontra Fred Baker Scientific Ltd ítélet [2001] RPC 17.; LABORATOIRE DE LA MER Trade Marks ítélet [2002] FSR 51.; Knoll AG’s Trade Mark ítélet [2003] RPC 10.; Ferrero SpA’s Trade Marks ítélet [2004] RPC 29.; 32Red plc kontra WHG (International) Ltd ítélet [2012] EWCA Civ 19.; Red Bull GmbH kontra Sun Mark Ltd ítélet [2012] EWHC 1929. (Ch); Total Ltd kontra YouView TV Ltd ítélet [2014] EWHC 1963. (Ch); Jaguar Land Rover Ltd kontra Bombardier Recreational Products Inc ítélet [2016] EWHC 3266. (Ch); HTC Corp kontra One Max Ltd ítélet (O/486/17); Paper Stacked Ltd kontra CKL Holdings NV ítélet (O/036/18).

47 2009. június 11-i Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli ítélet (C-529/07, EU:C:2009:361).

110. Hozzáteszem, hogy amennyiben a bejelentő a védjegy használatának szándéka nélkül nyújt be védjegybejelentést, a bejelentés indokoltsága megszűnik. Ilyen esetben nem egy alapvető funkcióval rendelkező védjegy bejelentéséről, hanem sokkal inkább egy annak megakadályozására irányuló versenyellenes kérelemről van szó, hogy harmadik felek saját gazdasági tevékenységeiket fejlesszék. A védjegyrendszernek nyilvánvalóan nem ez a célja.

111. A Bíróság azt is elismerte, hogy rosszhiszeműségnek minősülhet egy védjegy bejelentése e védjegy kereskedelmi használatának szándéka nélkül csupán egy internetes domain-név bejegyeztetésének céljával.⁴⁸ A szóban forgó ügy felperese az „eu” domain-nevet kívánta bejegyeztetni egy német szó (személygépkocsik gumibroncsai) tekintetében svéd védjegyként történő lajstromozás útján (személygépkocsik „biztonsági övei” tekintetében), hogy aztán domain-névvé alakítsa át azt az alkalmazandó rendelet alapján. A Bíróság a Lindt ítéletben⁴⁹ kialakított szabályt alkalmazva megállapította, hogy a kérdést előterjesztő bíróság határozatából kitűnik, hogy a felperes, bár Svédországban biztonsági övekhez lajstromoztatta a &R&E&I&F&E&N& szövegvédjegyet, nem szándékozott e védjegyet használni, amennyiben „valójában gumibroncs-kereskedelmi internetes portál üzemeltetését tervezte, amelyet be kívánt jegyeztetni”. Ezen ügyben ezért voltaképpen inkább a védjegyszabályok „kijátszására” történt kísérlet.⁵⁰ Más szóval, a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a „domainkalózkodás” céljából történő védjegybejelentés rosszhiszeműségnek minősülhet a releváns rendelet keretében. Mint azt a jelen indítványban kifejtem, hasonló okfejtés alkalmazandó általánosabb jelleggel a védjegylajstromozási rendszer esetében.

112. A Törvényszék azt is elismerte, hogy rosszhiszeműségnek minősülhet egy európai uniós védjegyet blokkoló stratégia részeként bejelenteni az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatalához.⁵¹

113. A Törvényszék a szóban forgó ítélet 51. pontjában megállapította, hogy „az egymást követően benyújtott, ugyanazon megjelölésre, legalább részben azonos osztályokba tartozó árukra és szolgáltatásokra vonatkozó nemzeti védjegybejelentések láncolata E. A. számára blokkoló helyzet biztosítására irányul. Amikor ugyanis egy harmadik személy azonos vagy hasonló európai uniós védjegybejelentést nyújt be, E. A. kéri egy európai uniós védjegy lajstromozását, a nemzeti védjegybejelentések láncolatának utolsó láncszeme alapján elsőbbséget igényel e védjegy számára, és az említett európai uniós védjegybejelentés alapján felszólalást nyújt be. Az egymást követően benyújtott nemzeti védjegybejelentések láncolata tehát számára blokkoló helyzet biztosítására irányul a 207/2009 rendelet 29. cikkének (1) bekezdésében előírt hat hónapos megfontolási időt, sőt, az említett rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában előírt ötéves türelmi időt meghaladó időtartamra”.

114. Véleményem szerint abban az esetben, ha a bejelentő nem szándékozik használni a védjegyet, lényegtelen, hogy a bejelentő egy konkrét harmadik felet kíván-e megakadályozni a védjegy használatában, vagy minden harmadik felet. Ilyen körülmények között a bejelentő helytelenül próbál monopóliumhoz jutni annak érdekében, hogy a lehetséges versenytársakat kizárja az általa használni nem szándékozott megjelölés használatából. Ez a védjegyrendszerrel való visszaélésnek minősül.

115. Végül véleményem szerint az előkészítő anyagok is alátámasztják a fenti elemzést. Ezen anyagok a rosszhiszeműség fogalmát illetően arra utalnak, hogy a védjegy rosszhiszeműség miatti törlése olyan helyzeteket is magában foglal, amelyekben a védjegybejelentést a megjelölt áruk, illetve szolgáltatások mindegyike/némelyike használatának szándéka nélkül teszik meg. 1984-ben a védjegyrendelettel foglalkozó tanácsi munkacsoportban a német küldöttség kifejezetten javasolta a „jóhiszemű használati

48 2010. június 3-i Internetportal und Marketing ítélet (C-569/08, EU:C:2010:311).

49 2009. június 11-i Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli ítélet (C-529/07, EU:C:2009:361).

50 Lásd az EUIPO második fellebbezési tanácsának az R 1849/2017-2. sz. Monopoly ügyben 2019. július 22-én hozott határozatát is (a vitatott európai uniós védjegy számos olyan árura és szolgáltatásra vonatkozott, amelyek pusztán a már létező „MONOPOLY” európai uniós védjegyek megismétlését jelentették. Az említett összes körülmény arra utalt, hogy a jogosult az európai uniós védjegyekre vonatkozó szabályokkal visszaélve olyan helyzetet kívánt mesterségesen előidézni, amelyben nem kell bizonyítania korábbi védjegyeinek tényleges használatát az említett áruk és szolgáltatások vonatkozásában, és ily módon részben bizonyítást nyert a rosszhiszeműség).

51 LUCEO ítélet.

szándék” megkövetelését az európai uniós védjegy bejelentésekor (Schreiben der deutschen Delegation doc. 1984. október 12. 9755/84, 7. és 8. o.). E javaslatot 1985-ben elfogadták, majd 1986-ban feltétlen törlési okként bekerült a 41. cikk (1) bekezdésének b) pontjába. E rendelkezés későbbi változataiban a „jóhiszemű” használati szándék hiánya megfogalmazást az általánosabb rosszhiszeműség kifejezéssel váltották fel, minek révén végül kialakult a 40/94 rendelet 51. cikke (1) bekezdésének b) pontja (jelenleg a 2017/1001 rendelet 59. cikke (1) bekezdésének b) pontja).

116. A jogi szakirodalom egy része⁵² arra az álláspontra helyezkedett, hogy a védjegy használatára irányuló jóhiszemű szándék kifejezett követelményét azért váltották fel az egyszerű „rosszhiszeműséggel”, hogy e használatra irányuló szándék követelményét kizárják a rendeletből (és az irányelvből). Véleményem szerinti ezen álláspont téves.

117. Nem látok olyan elemet az előkészítő anyagokban, amely arra utalna, hogy ez a helyzet, és sokkal meggyőzőbbnek találok a szakirodalom másik részének⁵³ azon álláspontját, hogy a kifejezett követelményt azért váltották fel az általánosabb „rosszhiszeműséggel”, hogy kitágítsák a rendelkezés hatályát, mivel úgy vélték, hogy az a jóhiszemű használati szándék és a rosszhiszeműség egyéb típusait is felöleli.⁵⁴

C. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdés

1. A felek érveinek rövid összefoglalása

118. A Sky arra hivatkozik, hogy a rosszhiszeműségen alapuló kifogás megalapozottsága esetén ennek jogkövetkezményei kizárólag a konkrét áruk vagy szolgáltatások tekintetében alkalmazhatók. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a lajstromozást kizáró vagy törlési okok vizsgálatának a védjegybejelentésben vagy lajstrombejegyzésben szereplő valamennyi árura vagy szolgáltatásra vonatkoznia kell.⁵⁵

119. A SkyKick elsődlegesen azzal érvel, hogy amennyiben úgy jelentették be a védjegyet, hogy azt nem szándékoztak mindazon áruk és szolgáltatások teljes spektrumán használni, amelyek tekintetében a bejelentő a lajstromozást kérte, és amennyiben a bejelentő tudatos stratégiai döntésként kívánt túl széles körű jogokra szert tenni, a lajstromozott védjegyet teljes egészében törölni kell. A SkyKick a 2017/1001 rendelet 59. cikke (1) bekezdésének b) pontjára hivatkozik, amely szerint az európai uniós védjegyet „törölni kell”, ha „a megjelölést rosszhiszeműen jelentették be lajstromozásra”. A SkyKick arra hivatkozik, hogy az uniós bíróságok e kérdéssel foglalkozó (általa ismert) egyetlen ítélete közvetlenül alátámasztja elsődleges érvét. A GRUPPO SALINI ítéletben⁵⁶ a Törvényszék megállapította, hogy „a védjegybejelentés időpontjában fennálló rosszhiszeműség önmagában is a megtámadott védjegy teljes egészében való törlését eredményezi”. Ez szintén összhangban áll a sok tagállam jogában – köztük az angol common law-ban is – közös *fraus omnia corrumpit* (a csalás mindent érvénytelenné tesz) elvével.⁵⁷

52 Tsoutsanis, A., *Trade mark registrations in bad faith*, Oxford University Press, 2010, 65. o.

53 Johnson, P., i. m., 4.3. szakasz, aki részletesebben kifejti, hogy miként támasztja alá legalább öt ok ezen álláspont helytállóságát.

54 A rosszhiszeműség fogalma kétségtelenül tágabb, mivel a védjegyrendszerrel való visszaélés egyéb formáit is magában foglalja, úgymint a védjegy-kereskedelem elleni küzdelmet, de a védjegy-lajstromozási rendszer megfelelő adminisztrációjának biztosítását és annak elkerülését is, hogy harmadik feleket megakadályozzanak megjelöléseik védjegyként történő (jövőbeli) lajstromozásában (lásd: Schreiben der deutschen Delegation, hivatkozás a jelen indítvány 115. pontjában).

55 2013. október 17-i Isdin kontra Bial-Portela ítélet (C-597/12 P, EU:C:2013:672, 24–30. pont).

56 2013. július 11-i SA.PAR. kontra OHIM – Salini Costruttori (GRUPPO SALINI) ítélet (T-321/10, EU:T:2013:372; nem fellebbezett).

57 Lásd például: Tsoutsanis, A., i. m., 2.38 pont, valamint az ott idézett művek.

120. A SkyKick másodlagosan azzal érvel, hogy azt a kérdést, hogy a rosszhiszeműség a védjegy törlésével jár-e, többtényezős elemzésen alapuló eseti vizsgálat alapján kell megválaszolni. Tényezőként kell figyelembe venni például a kereskedelmi indokok fennállását, hogy a bejelentő milyen mértékben hagyta figyelmen kívül a harmadik feleket és a hatóságokat megillető jogbiztonságot, a jogosult méretét és a rendelkezésére álló erőforrásokat, az árujegyzékben szereplő áruk és szolgáltatások számát és a közöttük fennálló átfedések mértékét, hogy a védjegy mennyiben ölel fel olyan árukat, illetve szolgáltatásokat, amelyek vonatkozásában a bejelentő nem szándékozott használni a védjegyet, a védjegy megkülönböztető képességét, hogy a szóban forgó jogok meg vannak-e kettőzve, illetve hogy azokat fenntartották-e, a védjegy alapján olyan áruk, illetve szolgáltatások tekintetében folyamatban lévő jogérvényesítési intézkedéseket, amelyek vonatkozásában a bejelentő nem szándékozott a védjegyet használni, valamint hogy a jogosultnak van-e észszerű indoka a bejelentésre a szándék hiánya ellenére.

121. Az Egyesült Királyság kormánya szerint e kérdésre a harmadik kérdésre adott válasza keretében kell válaszolni. A francia kormány szerint a kérdést a harmadik és ötödik kérdéssel együtt kell megválaszolni. A magyar, a lengyel és a szlovák kormány nem tesz javaslatot az e kérdésre adandó válasza.

122. A finn kormány és a Bizottság lényegében úgy véli, hogy a negyedik kérdésre igenlő választ kell adni. A törlési ok hatásának azon árukra vagy szolgáltatásokra történő kiterjesztése, amelyek vonatkozásában a védjegyet ténylegesen használják, olyan szankciójellegű következmény lenne, amit nem támaszt alá a rendelkezések szövege.

2. Értékelés

123. A harmadik kérdésre adott igenlő válasza tekintettel tisztázni kell, hogy milyen következményekkel jár a bejelentő bejelentés során tanúsított rosszhiszeműsége, ha a rosszhiszeműség kizárólag a lajstromozással érintett áruk és szolgáltatások némelyikét érinti.

124. Véleményem szerint a kérdést előterjesztő bíróság helyesen állapítja meg, hogy a védjegy részlegesen is törölhető, ha a bejelentést csak részben nyújtották be rosszhiszeműen.

125. Elegendő azt megjegyezni, hogy a 40/94 rendelet 51. cikkének (3) bekezdéséből és a 89/104 irányelv 13. cikkéből egyértelműen az következik, hogy ha a törlés oka csak a védjegy árujegyzékében szereplő áruk vagy szolgáltatások egy része tekintetében áll fenn, a törlésnek csak a szóban forgó áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában van helye.

126. Ezért úgy vélem, hogy helytelen a Törvényszék ennek ellenkezőjét (vagyis hogy a rosszhiszeműség fennállása a védjegy teljes egészében való törlését eredményezi) állító ítélkezési gyakorlata.⁵⁸

127. Mindebből az következik, hogy a 89/104 irányelv 13. cikkére és a 40/94 rendelet 51. cikkének (3) bekezdésére tekintettel abban az esetben, ha a törlés oka csak a védjegy árujegyzékében szereplő áruk vagy szolgáltatások egy része tekintetében áll fenn, a törlésnek csak a szóban forgó áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában van helye.

⁵⁸ Lásd: 2012. február 14-i Peeters Landbouwmachines kontra OHIM – Fors MW (BIGAB) ítélet (T-33/11, EU:T:2012:77, 32. pont; nem fellebbezett); 2013. július 11-i SA.PAR. kontra OHIM – Salini Costruttori (GRUPPO SALINI) ítélet (T-321/10, EU:T:2013:372, 47. és 48. pont; nem fellebbezett).

D. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik kérdés

1. A felek érveinek rövid összefoglalása

128. A Sky arra hivatkozik, hogy az 1994. évi törvény 32. cikkének (3) bekezdése nem egyeztethető össze a lajstromozás útján biztosított tagállami és uniós szintű védjegyoltalomra alkalmazandó uniós jogszabályok rendszerével. Mindenesetre nem értelmezhető vagy alkalmazható úgy a 32. cikk (3) bekezdéséhez hasonló nemzeti jogi aktus, hogy ily módon i. a rosszhiszeműség önálló uniós jogi fogalmának egyébként nem megfelelő rosszhiszeműség megállapítására kerüljön sor; vagy ii. a lajstromozott védjegyek használatát illetően közvetlenül vagy közvetve eltérő vagy szigorúbb követelmény jöjjön létre ahhoz képest, amelyet a védjegyoltalom megszűnésére és a lajstromozásból eredő jogok érvényesítésének előfeltételeként „a használat bizonyítására” alkalmazandó uniós jogszabályok ténylegesen meghatároznak és szabályoznak kizárólag a lajstromozástól kezdődő és azt követő hatállyal.

129. Az Egyesült Királyság kormánya szerint e kérdés elfogadhatatlan, amennyiben a 2015/2436 irányelvet még nem ültették át az Egyesült Királyság jogába.

130. A SkyKick és az Egyesült Királyság kormánya (ez utóbbi másodlagos érvként) arra hivatkozik, hogy a 32. cikk (3) bekezdése azt az eljárási követelményt írja elő, hogy a bejelentésben ki kell jelenteni, hogy a védjegyet ténylegesen használják, vagy hogy a bejelentő a védjegyet használni szándékozik, és e rendelkezés ezért összeegyeztethető a nemzeti és európai uniós védjegyekre vonatkozó uniós jogszabályokkal.

131. A francia kormány szerint e kérdést a harmadik és negyedik kérdéssel együtt kell megválaszolni. A magyar, a lengyel, a szlovák és a finn kormány nem tesz javaslatot az e kérdésre adandó válasza.

132. A Bizottság lényegében azt állítja, hogy az 1994. évi törvény 32. cikkének (3) bekezdése összeegyeztethető az uniós joggal.

2. Értékelés

133. A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy az egyesült királysági bíróságok és törvényszékek álláspontja szerint az 1994. évi törvény 32. cikke (3) bekezdésének hamis nyilatkozattétellel történő megsértésére hivatkozni lehet a védjegy törlése iránt a rosszhiszeműség tilalma alapján benyújtott kérelemmel összefüggésben. Más szóval, az Egyesült Királyságban a 32. cikk (3) bekezdése alapján tett nyilatkozat bizonyítékként használható fel a bejelentő esetleges rosszhiszeműségének alátámasztására, amely feltétlen törlési oknak minősül.

134. A kérdést előterjesztő bíróság az említett cikk 2015/2436 irányelvvel és annak elődjeivel való összeegyeztethetőségére kérdez rá, ezért el kell utasítani az Egyesült Királyság kormányának elfogadhatatlanságra vonatkozó érvét.

135. A releváns irányelvek az eljárási autonómia kérdéseit a tagállamokra hagyják, bizonyos érdemi kérdések sem képezik azonban harmonizáció tárgyát. A 89/104 irányelv (a 2008/95 irányelv (6) preambulumbekzdésének megfelelő) ötödik preambulumbekzdése szerint ugyanis „a tagállamok továbbra is szabadon határozhatják meg a lajstromozás útján megszerzett védjegyek lajstromozásával és törlésével, valamint oltalmuk megszűnésének megállapításával kapcsolatos eljárásjogi rendelkezéseket; [...] meghatározhatják például a védjegy lajstromozására vagy törlésére irányuló eljárás formáját, dönthetnek arról, hogy a védjegy lajstromozására, illetve törlésére irányuló eljárásban érvényesíthetők-e

korábbi jogok, valamint arról, hogy a lajstromozási eljárásban a korábbi jogok felszólalás alapján, illetve hivatali vizsgálat keretében érvényesíthetők-e; [...] a tagállamok továbbra is szabadon határozhatják meg a védjegyoltalom megszűnése megállapításának, illetve a védjegy törlésének jogkövetkezményeit” (kiemelés tőlem).

136. Emellett az említett irányelv (a 2008/95 irányelv (8) preambulumbekzdésének megfelelő) hetedik preambulumbekzdése megállapítja többek között, hogy „a tagállamok továbbra is alkalmazhatnak, illetve jogszabályaikba bevezethetnek olyan, a lajstromozást kizáró, illetve törlési okokat, amelyek a védjegyoltalom megszerzésének vagy fenntartásának a jogközelítésről szóló rendelkezésekkel nem érintett – például a védjegyoltalomra való jogosultságra, a védjegyoltalom megújítására vagy a díjak megfizetésére vonatkozó, vagy az eljárásjogi rendelkezések megsértésével összefüggő – feltételeihez kapcsolódnak”.⁵⁹

137. A jelen ügy szempontjából mindenesetre az bír jelentőséggel, hogy az 1994. évi törvény 32. cikkének (3) bekezdése véleményem szerint nem határoz meg új törlési okot.

138. E rendelkezés inkább csak a bejelentésekkel kapcsolatos eljárási követelményeket rögzíti, mivel meghatározza a védjegybejelentést kötelezően kísérő elemeket. A 32. cikk (3) bekezdéséhez hasonló rendelkezés a megszűnéssel vagy törléssel kapcsolatos számos célt is szolgálhat, ideértve az eljárási vagy anyagi jogi szabályok be nem tartását is.

139. Jóllehet a szóban forgó cikkben szereplő eljárási kötelezettség megsértése a lajstromozott védjegy törlésével járhat, az esetleges törlésre azonban a rosszhiszeműséggel kapcsolatban a 89/104 irányelv 3. cikke (2) bekezdésének d) pontjában meghatározott követelmény alapján kerül majd sor.

140. Úgy vélem (akárcsak a Bizottság), hogy a 32. cikk (3) bekezdése önmagában csupán a jogsértéssel kapcsolatos eljárási követelmény, amely segítséget nyújt a rosszhiszeműség bizonyításához az ügy összes körülménye között. A 32. cikk (3) bekezdése nem határozza meg a védjegybejelentő hamis nyilatkozattételének jogkövetkezményeit. Ezt önmagában törlési oknak kell tekinteni, minek során rosszhiszeműség állapítható meg, ha a bejelentő nem szándékozott a védjegyet jóhiszeműen használni a megjelölt áruk és szolgáltatások mindegyike vonatkozásában. Más szóval, a rosszhiszeműségen alapuló törlési ok nem alkalmazható kizárólag az 1994. évi törvény 32. cikkének (3) bekezdése szerinti nyilatkozat hamis megtétele alapján. A hamis nyilatkozattétel mindazonáltal a bizonyítékok részét képezheti.

141. Ezért nem látom, hogy a 32. cikk (3) bekezdése miként képezhetné akadályát annak, hogy a kérdést előterjesztő bíróság eleget tegyen a nemzeti jog irányelvvel összhangban álló értelmezésére vonatkozó kötelezettségének annyiban, amennyiben a 32. cikk (3) bekezdése nem határozza meg a védjegy bejelentője általi hamis nyilatkozattétel jogkövetkezményeit.

142. Mindebből az következik, hogy az 1994. évi törvény 32. cikkének (3) bekezdése összeegyeztethető a 89/104 irányelvvel, feltéve, hogy nem kizárólag e rendelkezésen alapul a rosszhiszeműség megállapítása.

⁵⁹ Lásd: 2005. július 7-i Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte ítélet (C-418/02, EU:C:2005:425, 30. pont). Amint arra a Bizottság rámutatott, a 2013. június 27-i Malaysia Dairy Industries ítéletben (C-320/12, EU:C:2013:435) a Bíróság meglehetősen megszorítóan úgy értelmezte e preambulumbekzdést, hogy az az irányelvben meghatározott okokra korlátozódik, és nem értelmezte a „továbbra is alkalmazhatnak, illetve [...] bevezethetnek [...] a jogközelítésről szóló rendelkezésekkel nem érintett” kifejezést.

III. Véggövetkeztetés

143. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a High Court of Justice (England and Wales), Chancery Division (felsőbbíróság [Anglia és Wales], kancelláriai kollégium, Egyesült Királyság) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

- 1) Egy lajstromozott európai uniós védjegy vagy nemzeti védjegy nem törölhető teljes egészében vagy részlegesen kizárólag azért, mert az áruk és szolgáltatások leírásában szereplő kifejezések egy része vagy egyike sem kellően egyértelmű és pontos. Az áruk és szolgáltatások leírása egyértelműségének és pontosságának hiánya mindazonáltal figyelembe vehető az ilyen lajstromozás által nyújtott oltalom terjedelmének vizsgálata során.
- 2) Az egyértelműség és pontosság követelményét mindazonáltal magában foglalhatja a közrendbe ütköző védjegyeknek a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104 első tanácsi irányelv 3. cikke (1) bekezdésének f) pontjában és a közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94 tanácsi rendelet 7. cikke (1) bekezdésének f) pontjában meghatározott kizáró, illetve törlési oka annyiban, amennyiben egy védjegy „számítógépes szoftverek” tekintetében történő lajstromozása indokolatlan és a közérdekbe ütközik. Egy olyan kifejezés, mint a „számítógépes szoftverek”, túl általános és túl sokféle árut és szolgáltatást foglal magában a védjegy származást jelölő funkciójának való megfeleléshez ahhoz, hogy kellően egyértelmű és pontos legyen a védjegy oltalma terjedelmének az illetékes hatóságok és a harmadik felek által pusztán ennek alapján történő meghatározásához.
- 3) Bizonyos körülmények között a rosszhiszeműség egyik jellemzőjének minősülhet egy védjegy bejelentése e védjegy megjelölt áruk és szolgáltatások vonatkozásában történő használatának szándéka nélkül, különösen ha a bejelentő kizárólagos célja, hogy valamely harmadik felet megakadályozzon a piacra lépésben, azokat az eseteket is ideértve, amelyekben bizonyíték támasztja alá a visszaélésszerű bejelentési stratégiát, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megállapítania.
- 4) A 89/104 irányelv 13. cikkére és a 40/94 rendelet 51. cikkének (3) bekezdésére tekintettel abban az esetben, ha a törlés oka csak a védjegy árujegyzékében szereplő áruk vagy szolgáltatások egy része tekintetében áll fenn, a törlésnek csak a szóban forgó áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában van helye.
- 5) A United Kingdom Trade Marks Act 1994 (az Egyesült Királyság védjegyekről szóló, 1994. évi törvénye) 32. cikkének (3) bekezdése összeegyeztethető a 89/104 irányelvvel, feltéve, hogy nem kizárólag e rendelkezésen alapul a rosszhiszeműség megállapítása.